

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SCLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7363,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Važno gospodarsko vprašanje

Nismo več daleč od nove kampanije za pšenico, pa se vedno bolj pojavljajo glasovi, ki zagovarjajo odpravo sedanega pšeničnega režima. Nasprotno pa je tudi mnogo zagovornikov ideje, da sedanji način trgovanja s pšenico ostane.

Priznati moramo, da so cene kmetijskih pridelkov v zadnjih dveh letih izredno padle. Dejstvo je tudi, da je pšenica eden naših najvažnejših kmetijskih pridelkov. Če bi bila pa pšenica res edini predmet, od katerega zavisi bodočnost našega kmetijstva, bi bilo prav, da se pomaga kmetu z zvišanjem cen pšenice. Pšenica je tudi važen izvozen predmet in zaradi tega je problem cen pšenice drugačen, kakor če bi bili omejeni samo na notranji trg. Konsum bi lažje nosil žrtve, ker bi vedel, da gre ves dobiček res v dobrobit našega kmetijstva, tako pa moramo na eni strani doplačevati za notranji konsum, na drugi strani pa pri izvozu. Naša pšenica se prodaja v inozemstvu po izredno nizkih cenah. Zato je nelogično, da moramo doplačevati višje cene zato, da imajo v inozemstvu naše blago po ceni. Zlasti moramo opozoriti na ta moment zaradi tega, ker imamo v državi celo vrsto krajev, v katerih bi bilo bolj potrebno prodajati pšenico po nizkih cenah kakor v inozemstvu.

Računi, ki so bili merodajni pri uvedbi sedanega pšeničnega režima, so se danes v marsičem izpremenili. Prvotno je bila naša letina pšenice ocenjena na 23.06 milijonov stotov. Kasneje se je ta cenitev zvišala na 27.8 milijonov stotov. Lani smo imeli torej v celoti državi izredno dobro letino. Posledica višje cene je ta, da moramo računati, da se bodo sedaj količine, namenjene za izvoz, izredno zvišale. To pomeni, da bodo potrebna še večja sredstva za finansiranje izvoza kot doslej.

Na drugi strani pa se položaj za našo pšenico na svetovnih trgih ni izboljšal, ampak poslabšal. Veliko nad smo polagali na uvedbo preferenciala za našo pšenico v Avstriji, Nemčiji, Češkoslovaški in Franciji. Tako n. pr. smo si zagotovili v pogodbi z Avstrijo, ki je v ostalem stopila v veljavo 20. junija 1931, prednostno carino za pol milijona stotov naše pšenice. Ker pa ostale države, ki imajo z Avstrijo pogodbe na podlagi principa največje ugodnosti, niso pristale na preferencial, le-ta praktično nima pomena za naš izvoz pšenice. Največ, kar smo dosegli, je pogodba s Češkoslovaško, kamor je šla naša pšenica v velikih količinah. Toda nastali so spori in ne vemo, koliko škode je pri tem utrpela Privilegirana izvozna družba. V drugih državah, ki bi prišle v poštev za naš izvoz pšenice, pa se tudi zapirajo meje za naše kmetijske proizvode. Carino postajajo vedno večje, uvajajo se kontingen-ti, štiti se domača produkcija s prisilnim povečanjem odstotka domačega žita v mešavi itd. Za plasiranje naše pšenice na svetovnih trgih so torej izgledi minimalni. Tudi kar se tiče cen, še vedno ne kaže, da bi se položaj kmalu izboljšal. Po kratkotrajnem dvigu v novembru preteklega leta so cene pšenice na svetovnih tržiščih zopet padle na prejšnji nizki nivo okoli 50 centov za bušelj (27 kg).

Naš pšenični režim v principu ni nič novega. Poskusi valorizacij (vzdrževanja cen) so bili zadnja leta v raznih vrstah blaga kaj pogosti, toda izkazalo se je, da še tako velika sredstva ne morejo preprečiti padca cen. Tega ni mogel doseči niti kanadski žitni pool. Nadalje ni uspelo niti Farm Boardu v severnoameriških Združenih državah, da bi vzdržal cene pšenice vsaj na višini 1 dolarja za bušelj, čeprav je imel v ta namen na razpolago skoro pol milijarde dolarjev. V splošnem se valorizacije niso posrečile in so samo poostrele krizo v drugih panogah, ki so morale nositi bremena za te poskuse.

Končno navajamo še en pojav, ki ga ob začetku skije niso upoštevali v polni meri. Konsum v naši državi je začel padati kar je seveda imelo za posledico, da so se povečale količine, ki smo jih morali izvoziti. Tako se je n. pr. v Sloveniji zadnja leta konsum pšenice največ radi nižjih cen zelo povečal. Sedaj, ko so cene višje, pa se obrača konsum zopet k cenejšim vrstam žita. Končno ne smemo pozabiti, da je industrijska kriza zajela celo državo, posebno naše kraje, in da je tudi to doprineslo k zmanjšanju konsumu.

Posebno za našo banovino je sedaj žitni režim velik problem. Pomisliti moramo, da letno uvažamo 5 do 8000 vagonov pšenice in moke iz južnih krajev države. Za te tisoče vagonov je treba plačati višje cene, kot bi jih plačevali, če ne bi bilo pšeničnega režima. Poznavalci cenijo, da znaša to breme za našo banovino letno okoli 80 milijonov Din. Ta višja obremenitev je tembolj obudila, ker je treba upoštevati, da so se lani dohodki slovenskega ljudstva izredno znižali. Tako cenimo, da prejema slovensko delavstvo zaradi brezposelnosti in redukcije mezd okoli 250 milj. Din manj kot pred dvema letoma. Do-hodki naših rudarjev so se zmanjšali za 75 milijonov dinarjev. Nadalje je naše kmetijstvo doživelo silen padec cen živine. Les se skoro ne da več vnovčiti, saj po primernih cenah ne. Lahko cenimo, da je dohodek našega kmetijstva padel od l. 1929 do l. 1931 za nad 1 milijardo Din. Skupno lahko vzamemo, da se je narodni dohodek (in s tem kupna moč) zmanjšal v Sloveniji za približno pol drugo milijardo dinarjev. To so stvari, ki se morajo vsekakor upoštevati.

Naši mlini morajo vedno bolj reducirati svoje obrate. Na eni strani pada konsum pšenice, na drugi strani pa jim konkurirajo vojvodinski mlini tako hudo, da je vprašanje, kako zmorejo

Dr. Schober mora iz vlade Njegovo glavo zahtevajo Francozi — Dr. Seipel še ne pride na površje

Dunaj, 28. jan. Iz najnovejše vladne krize sta možna dva izhoda; ali kabinet Buresch II. ali kabinet Seipel IV. Nikakor ni mogoče vzdržati trditve, da je vladne krize kriv izključno razdor v krščanski socialni stranki. Res je v zadnjem času nastala nevarna razpoka med levim krilom krščanske socialne stranke, ki se nagiblje k sodelovanju s socialnimi demokrat, in desnim krilom, ki ga vodi gospod msgr. Seipel in ki javno simpatizira s Heimwehrom. Tudi dežela sama se deli po pripadnosti k tem različnim strujam v stranki. Tako se krščanski socialci iz Zgornje in Spodnje Avstrije prištevajo k levemu krilu, ki je za Burescha, med tem, ko so dežele kakor Tirol in Štajerska, kjer je Heimwehr najbolj razširjen, odločno za dr. Seipla. V zadnjem času so tirolska glasila (»Tiroler Anzeiger«) krščanske socialne stranke celo javno napadla dr. Burescha. Na ta napad je organ krščanske socialne stranke v Spodnji Avstriji ostro reagiral, češ, da se s takšnimi izbruhi krši disciplina v lastni družini. List je zahteval, da mora vodstvo stranke pozvati na odgovor nedisciplinirane liste.

Spor v stranki je še vedno odprt, toda zgrešeno bi bilo pripisovati temu nesporazumljenju izvor krize. Ze občni zbor krščanske socialne stranke za Štajersko v Gradcu je pokazal, da je disciplina v stranki še vedno dovolj močna. Saj je v veliko presenečenje političnih nasprotnikov v drugih strankah dr. Seipel na zborovanju imel zgolj teoretično predavanje o korporacijskem redu in ni niti črhnil proti dr. Bureschu. Občni zbor sam ni sploh sprejel nikake resolucije za vlado ali pa proti njej.

Glavni vzrok sedanje krize je bila navzočnost dr. Schobra v zunanjem ministrstvu. Bureschova vlada je z izrednim pogumom izvedla nepopolne ukrepe za odzdravljenje državnih financ, kakor so bili znižanje plač državnim nameščencem in racionalizacija poštne in železniškega obrata; v Zenevi so Bureschove ukrepe vzeli z zadovoljstvom na znanje, toda kancelar se je kljub temu vrnil

brez denarja. Tudi prostovoljnega moratorija od strani inozemskih upnikov ni dosegel. Za nove kredite pridejo v poštev edino Francozi; kajti Zveza narodov posoja le tuj denar. Francoški zunanji politiki pa je v veliko napotje tisti dr. Schober, ki je dal pobudo za načrt carinske zveze z Nemčijo in ki je tudi nasprotnik zblizanja podonavskih držav po francoskih navodilih. Nič čudnega, ako se je dr. Buresch po svojem neuspehu v Zenevi odločil za odstranitev dr. Schobra in v ta namen podal ostavko.

Dr. Seipel je s svojim bistrim očesom takoj zaznal, da je zdaj nastopil ugoden trenutek, da lahko odločno poseže v javne zadeve. Pod pritiskom finančne in gospodarske krize je moral Avstrija zapustiti Schobrovo politiko »Anschluss« in se približati Franciji. Avstrija mora danes voditi prav tisto zunanjo politiko, ki jo je vedno zagovarjal dr. Seipel. On je tudi leta 1922 z izredno odločnostjo rešil državo finančnega poloma. Gospodarski položaj je danes sličen takratnemu. Ves desničarski tisk krščanske socialne stranke, kakor dunajska »Reichspost« in graški »Volksblatt«, prikazuje dr. Seiplo kot edinega rešitelja iz današnjega političnega in finančnega kaosa; on je edini, ki bi s politiko železne roke rešil državo iz prepada. Učinek takšne propagande na ljudstvo je silen. Vedno se je pokazalo, da išče v takšnih trenutkih javnost krivdo le na režimu in upa, da se bo z izpremembo režima obrnilo na bolje tudi v gospodarstvu.

Psihološko je trenutek res ugoden za dr. Seiplo, toda vprašanje je, ali bi inozemstvo zaupalo dr. Seiplu, ki javno zagovarja diktaturo in se hoče opreti na Heimwehr. Ali ne bi bila sprito oboroženosti nasprotnega tabora, to je socialnih demokratov, potem nevarnost državljanske vojne še večja? Dr. Seipel tudi ne bi našel dovolj zaslombe v parlamentu in bi bil prisiljen poslati zbornico razpustiti. Spor s Heimwehrom se mu je le deloma posrečilo poravnati in njega voditelji so sploh nezanesljivi. Dr. Seipel je namreč upal, da bi se dali Velenemci, ki so doslej podpirali Burescha

in bi njemu odrekli podporo, nadomestiti s Heimwehrom. Prihod dr. Seipla na vlado bi poleg tega še poglobil razdor krščanske socialne stranke, saj je danes velika večina vodilnih politikov na strani Bureschove zmerne struje. Nikakor ni verjetno, da bi dr. Seipel forsiral do skrajnosti vstop v vlado in nekateri njegovi listi celo poročajo, da je odklonil ponudbo za sestavo vlade.

Na vidiku je druga Bureschova vlada, ki bi je ne podpiral več Schobrov gospodarski blok z Velenemci, a bi lahko računala od potrebe do potrebe na podporo socialnih demokratov, ki bi jo iz strahu pred Seiplovo diktaturo gotovo ne pustili na cedilu.

Dunaj, 28. jan. tg. Nekí dunajski list, ki stoji blizu desnemu krilu kršč. socialcev, navaja danes čisto odkrito kot vzrok vladne krize, da se je dr. Schober v Parizu razgovarjal z raznimi tudi katoliškimi krogi, pri čemer se je dr. Schobru z mero-dajne strani tudi sporočilo, da smatra inozemstvo Avstrijo v mednarodnem pogledu za popolnoma nesposobno za pogajanja, dokler bo dr. Schober zastopal Avstrijo na zunanji. Dr. Buresch je slišal slične glasove v Zenevi in večkrat priporočal dr. Schobru, naj izstopi iz zunanjega ministrstva, kar pa je dr. Schober vedno odklanjal. Krščansko socialni ministri so že predvčeršnjim na privatni seji sklenili demisijsko in s tem postavili dr. Schobra pred gotovo dejstvo. V dosedanjih razgovorih je dr. Buresch jasno pokazal tendenco, da noče pre-rezati miznega prta med seboj in Velenemci, tudi če trdovratno odklanjajo vsakršno sodelovanje pri sestavi vlade, kar je razumljivo. Odljubili pa so že, da ni njihov namen zavzeti faksično opozicijsko stališče, tako da ni propadlo upanje, da bi se pozneje kdaj posrečilo, iz manjšinskega kabineta Buresch II. sestaviti zopet kabinet Buresch III., ki bi bil zelo sličen kabinetu Buresch I. »Wiener Allgemeine Zeitung« trdi tudi, da deluje Landbund, ki je pripravljen s sodelovanju, na to, da bi se izmenjalo več ministrov, tako da bi padec dr. Schobra ne bil preveč viden.

Francija je vojaško pripravljena Zblizanje z Italijo?

Pariz, 28. jan. Na seji parlamentarnega odbora za vojno mornarico je bilo z vsemi glasovi spre-jeto poročilo mornariškega ministra Dumonta glede novih gradb. Minister je poročal med drugim o konstrukciji križarke, ki bo imela 23.000 ton. Ta križarka, ki je prav za prav velika bojna ladja, bo še prekašala nemško križarko »Deutschland«, o kateri je splošno mnenje, da je najmočnejša in najhitrejša vojna ladja sveta. Proti je glasoval samo en poslanec (komunist).

V odboru za armado pa je poročal vojni minister o utrdbah, ki jih je zgradila Francija zadnja leta na meji. Vsa zapadna meja od Belgije do Nizze je utrjena z najmočnejšimi zgradbami, ki so na najbolj izpostavljenih točkah zaščitene po 15 metrov debelem betonskem zidu. Minister je poročal, da je potreba še spopolniti in dograditi francosko-belgijski sektor meje, ki še ni zadostno zaščiten.

V časopisu se je vnela huda polemika med desničarskimi in levičarskimi listi o bojnih silah Francije ob priliki bližajoče se razorožitvene konference. Ob tej priliki piše levičarski list »Volonté«, da ni utemeljen strah onih, ki menijo, da je Francija vojaško premalo pripravljena. List trdi, da izdaja Francija danes v vojaške namene 16 milijard 400 milijonov frankov, to je dvakrat več nego l. 1913.

Zadnje čase se v francoskem časopisju vrši diskusija o aliancni Franciji. Opaža se, da zlasti levičarsko časopisje zagovarja boljše odnose z Italijo, dočim se desničarsko časopisje zadržuje jako rezervirano.

Koliko je plačala Nemčija?

Pariz, 28. jan. Glede na najnovejšo polemiko med francoskim in nemškim tiskom o višini vojne odškodnine, ki jo je Nemčija že plačala, so zanimivi zadevni podatki, ki jih je izročil finančni minister Flandin finančnemu odboru poslanske zbornice.

Njegovo poročilo navaja naslednje podatke: do 30. junija 1931, to je do uveljavljenja Hooverjevega moratorija je plačala Nemčija 6 milijard 97 milijonov in 577.582 zlatih mark v denarju, 11 milijard 573.639.785 zlatih mark v blagu in 3.742.665.150 zlatih mark z odstopom ozemlja (rudnikov na Saar-skem ozemlju).

Od tega je prejela Francija 2.416.721.288 zlatih mark v gotovini, 5.324.968.498 zlatih mark v blagu, 400.340.783 zlatih mark z odstopom ozemlja, skupno 8.151.030.569 zlatih mark. Od tega je treba odšteti 2.985.886.522 zlatih mark za okupacijske stroške Francije, tako da je v resnici Francija prejela le 5.165.144.047 zlatih mark, to je okoli 31 milijard frankov.

V resnici pa je Francija za obnovo poško-dovanih krajev izdala do 1. aprila 1931 97 milijard 881.000.000 frankov, za obnovo bo morala plačati še 5 do 6 milijard frankov. Pri tem niso vštete obresti za denar, ki ga je Francija plačala naprej vojnim odškodnincem, torej preden je denar prejela od Nemčije. Ako bi se te obresti vračunale, bi ta znesek dosegel 124 milijard frankov.

Nasprotno trdijo Nemci, da so plačali Franciji že 50 milijard frankov.

Romunska opozicija za sporazum s sovjeti v ozadju se vrši ostra diplomatska borba

Belgrad, 28. jan. 1. Iz Bukarešte poročajo, da se vzemirjenje, ki ga je povzročil podpis pakta o nenapadanju med poljsko in sovjetsko vlado, še vedno ni poleglo. Dozdeva se, kakor da bi imeli gotovi krogi, ki stoje pod vplivom neke inozemske velesile, interes na tem, da zamisel samo, da bi moglo priti do sličnega pakta med Romunijo in Sovjeti, osvobodijo v javnem mnenju. Tako se danes šele s pomočjo časopisja izraža nerazpoloženje proti Poljski, ki da je svoja obljubila, da ne bo sklepala nobenega pakta s Sovjetsko Rusijo, ako ga istočasno ne bo podpisala tudi Romunija. V zunanjem ministrstvu pa prevladuje vendarle še struja, ki hoče uspeti v pogajanjih, ki so bila samo začasno prekinjena, dokler Sovjeti ne dobijo novih instrukcij iz Moskve. Isti interesi so tudi to prekinitev nasiljaki svetu tako, kot da bi pomenili popoln prelom. O prelomu v Rigi pa ni nobenega govora. Delegaciji bosta ostali v Rigi in pogajanja nadaljevali. Razumljivo je pa, da bosta oba zunanja ministra Ghika in Litvinov v Zenevi gotovo vprašanje raz-bistrila sama in tako olajšala delo konference v Rigi, toda zaenkrat o kakem prelomu ni nobenega govora.

Značilna je izjava Vajde Vojvoda, člana tiste opozicije, ki je pripravljena prevzeti vlado od profesorja Joze, kakor hitro bo votiran proračun, da Romunija v današnjem položaju ne more nikjer zastopati koristne politike, dokler ima ob sovjetski meji nevarnega nasprotnika. Romunija ne more trajno živeti v nasprotju s sosedo, ki postaja vojaško in gospodarsko vedno močnejša. Isto razpoloženje je izrazil tudi blivši minister Mihalake, ki je izjavil časnikarjem, naj se javnost ne pusti plašiti. Pakt z Rusijo je potreben, ker bo odstranil stalno napetost. Glede Besarabije pa se bo našel isti izhod, kakor se je v paktu s Poljsko našel v vprašanju Vilne. Tudi poljsko po-

Francoska narodna banka podaljšala Nemčiji kredit

Pariz, 28. jan. tg. Francoska narodna banka je sklenila, da podaljša za 1 mesec kredit 25 milj. dolarjev, s katerim se je Francija udeležila 100 milijonskega dolarskega kredita za nemško državno banko. Mednarodna reparacijska banka je to stavila pod pogoj za podaljšanje svojega deleža pri tem kreditu, ki znaša tudi 25 milj. dolarjev. Praktično pomeni torej ta sklep francoske narodne banke, da se 100milijonski kredit za nemško državno banko podaljša od 4. februarja do 4. marca. Tako kratko podaljšanje se v Franciji odkrito motivira s političnimi razlogi. Banka izjavlja namreč, da iz-za ve dr. Brüninga glede reparacijskega vprašanja in nejasni položaj Nemčije ne dopušča francoski narodni banki, da bi se angažirala za Nemčijo za dalj časa. Francoska narodna banka je sprejela ta sklep soglasno s francosko vlado.

slaništvu v Bukareštu je smatralo za potrebno, da nastopi proti tej podzemeljski propagandi, in je v uradnem komunikatu obrazložilo, da vsebuje ravnokar podpisani poljsko-sovjetski pakt tudi klavzulo, da ne bo stopil v veljavo, predno ne bo podpisan sličen pakt tudi med Romunijo in Sovjeti. Iz tega komunikata je razvidno, da bodo tudi pogajanja v Rigi in Zenevi kmalu uspešno končana.

Bukarešt, 28. jan. ž. Vsi listi komentirajo večerajšnje avdienco dr. Maniua pri kralju. Kakor se čuje, je kralj sklenil, da skliče vse voditelje strank. Iz tega se da sklepati, da hoče sestaviti koncentracijsko vlado. »Vitorul« piše, da je Jorga razočaran radi zadnjih političnih dogodkov. Njegovo mnenje je, da je vloga sedanje vlade za-igrana. Predsednik liberalne stranke Duca poziva v »Adeveruluc« vse poslance, da proučujejo ekonomske razmere v državi in v inozemstvu, da jih dogodki ne bi iznenadili, če bi bili nepravilni.

Policijska objava o dogodkih na ljubljanski univerzi

Ljubljana, 28. jan. AA. Policijska uprava v Ljubljani objavlja:

Včeraj okoli 12. ure po končani svetovsavi proslavi na ljubljanski univerzi je poskušalo nekoliko komunističnih in klerikalnih študentov izzvati nered z metanjem letakov protidržavne vsebine z galerije univerzitetne dvorane in z vkli-kanjem proti obstoječemu redu z balkona in skozi okna vseslužilšča.

Okoli 13. ure so se demonstranti mirno z uni-verze razšli.

Policijske oblasti so uvedle poizvedbe v svrhu ugotovitve krivcev, proti katerim se bo postopalo po zakonu.

Zakaj morajo španski jezuiti iti

Nasproti vsemu pričakovanju je španska vlada pohitela, da razpusti jezuitski red, dasi ima mnogo drugih resnejših nalog. Nedvomno je hotela s tem pomiriti komunistične, cerkvi sovražne elemente.

Kakšno pa je bilo prav za prav delo jezuitskega reda na španskem, s čim si je tako prav posebnost nakopal sovraštvo prevratnih duhov? V odgovor naslednji popolnoma zanesljivi podatki.

Vladni odlok razpušča pet španskih provinc jezuitskega reda, ki štejejo skupaj 3646 članov. Od teh se še izobrazuje 1113; duhovnikov je 1385 in 1148 laičnih bratov. 265 duhovnikov in bratov deluje v misijonih Indije, Kitajske in na otokih Tihooceana. Da deluje to razmeroma majhno število španskih jezuitov med pogani, je vzrok velika množina zavodov in ustanov, ki so jih vodili v domovini. Ti zavodi in ustanove so ravno trn v očeh sovražnikov cerkve.

Red ima v Madridu veliko tehnično visoko šolo, s katero je združena šola za tehnično strokovno delavstvo. Ta zavod je lani uničil požar. Visokošolci so se s svojimi profesorji preselili v Liile na Francoskem, kjer so vstopili na tamkajšnje katoliško vseučilišče.

V Barceloni vodijo jezuiti poleg več dobro obiskovanih gimnazijskih kolegijev velik kemični inštitut, ki po svojem glasu in uspehih prekaša podobne ustanove na raznih univerzah in tudi na oni v Madridu. Absolventi tega zavoda so našli takoj zaposlitev kakor absolventi centralne tehnike v Madridu, dasi niso nosili javnega naslova. Pred nekaj leti so zgradili v Barceloni tudi novo trgovsko visoko šolo, ki je bila takoj ob otvoritvi v vseh tedajšnjih popolnoma zasedena.

V Bilbao je višja trgovska šola z juridično in tehniško fakulteto. Zatošata diktature so se potezali za to, da bi ta zavod dobil pravico javnosti, izvenredni krogi, ki pa zaradi velikih političnih spletk proti verskim šolam niso uspehi. Tehnično šolo so nameravali zgraditi jezuiti tudi v Gijonu, v bližini asturskih rudnikov. Toda izgrede proti jezuitom, ki so se tu najprej začeli in porušili jezuitsko cerkev že l. 1930., so ta načrt onemogočili.

Gimnazijske kolegije so imeli jezuiti po vseh večjih in manjših mestih. Tod in tam so jih po modernih uredbah prekašale kasneje ustanovljene šole avguštincev in maristov, a za državne zavode niso v nobenem pogledu zaostajali.

Med čisto cerkvenimi zavodi španskih jezuitov je treba na prvem mestu imenovati veliki papeški kolegij v Comillasu. Tu je osrednje središče s pravno fakulteto, kamor pošiljajo svoje bogoslovce in duhovnike, ki hočejo doseči pravni doktorat, vse škofije severne in srednje Španije. Celokupni kolegij je ustanova marquisa da Comillas. Večina dijakov uživa prosta mesta odnosno ustanove imenovanega plemiča in raznih škofov. Iz tega zavoda je izšla v kratkih letih že cela vrsta škofov, profesorjev itd. Ta ustanova je bila odpomogla veliki potrebi po višji izobrazbi duhovstven, za katero je bilo preje slabo preskrbljeno. Za izobrazbo svojega lastnega naraščaja imajo jezuiti velike modroslovno-bogoslovne učne zavode v Oni, Sarriju, Granadi, Aranjuezu, Salamanci itd. Vse te šole so čisto moderno urejene. Bazen tega so pošiljali jezuitski predstojniki svoje bodoče profesorje izobrazevati na razna inozemska vseučilišča. Te jezuitske fakultete imajo tudi — poleg Beneditincev v Montserratu in avguštincev v Escorialu — tudi edine moderne knjižnice in čitalnice. Izmed neredovnih ustanov te vrste se moreta meriti z njimi samo mestna knjižnica v Barceloni in Centro para ampliacion de estudios v Madridu.

Med čisto znanstvenimi prizadevanji španskih jezuitov je treba v prvi vrsti omeniti zvezdarne in potresne opazovalnice ter meteorološke zavode v Tortosi in Granadi, ki so mednarodno znani. Dajle izdajajo jezuiti teološko znanstveni časopis. Cela vrsta patrov se posveča teološkim, naravoslovnim ali zgodovinskim strokovnim študijem. Spominimo se le velike španske cerkvene zgodovine p. Garcia Villanda. Čisto moderen je Fomento social v Madridu, kjer se obravnava gospodarska in socialna vprašanja. Skupina 5-7 patrov izdaja tu korespondenco, piše priročne knjige za katoliško socialno gibanje, prirejata po deželi predavanja itd. Važna je tudi Biblioteca Balmes v Barceloni.

Pri vsem tem je pa bilo težišče dela španskih jezuitov poleg šolstva na dušno pastirskem poprišču. Tu je treba v prvi vrsti navesti velike domove za dijaštvo v Valenciji, Barceloni, Seville, Bilbau, Valladolidu, Madridu itd. Ti domovi imajo velike knjižnice, obednice, zborovalne dvorane itd. Tu se vrše med drugim praktični tečajji, v katerih se skušajo izpolniti vrzeli, ki jih puščajo v izobrazbi mladih ljudi pomanjkljive univerze. Vsi domovi slone na samoupravi. — Čisto svojevrsten je medicinski oddelek dijaškega kluba v Valenciji, v resnici prava mala fakulteta z lastno bolnico in brezplačnim ambulantnim zdravljenjem. Te zavode je omogočila in vzdrževala velika dobrodelnost španskih bogatašev. — Neposredno dušno skrbstvo med najsiromišli sloji se je vršilo po izvrstno obiskovanih redovnih cerkvah, kongregacijah, družstvih, socialnem skrbstvu itd.

Iz vsega tega je jasno, da so predstavljali španski jezuiti v resnici ogromno versko in kulturno silo, zato je tudi umevno, da se je obrnil srd sovražnikov cerkve predvsem proti njim. Kar se pa tiče bogastva jezuitov, so domneve zelo prefrane. Mnogo zavodov in šol je zelo zadolženih in so živeli sproti od milodarov. Dijaški domovi niso lasti jezuitskega reda, a po redovnih kolegijih so mnogokje živeli v tako skromnih razmerah, da so to inozemski sobratje-gostje zelo bridko občutili. Jezuitom tudi ne more nihče zameriti, če so si ob danjih razmerah že pred leti skušali zavarovati svojo posest za slučaj izgona. Vprašanje je le, v koliko so v tem uspehi.

Slednjič še par besed o političnem delovanju jezuitov. Nasprotniki so vedno kričali, da na španskem vso politiko vodijo jezuiti po svojih tajnih vplivih. Voditelji leve se temu danes smejejo in javno izjavljajo, da je to prazna bajka. Jezuiti niso mogla politično delovati, če bi bili to tudi hoteli. Od katoliške strani se celo pripominja, da so se jezuiti vse preveč omejevali le na osebno pobožnost posameznikov; za katoliško udejstvovanje v javnosti so pa premalo storili. Dogodki dajejo temu mnenju skoroda prav.

Kitajska je kapitulirala

Novi gospodar Kitaja Čankajšek se hoče z Japonsko pogoditi

Sanghaj, 28. januarja. Energična akcija Japonske, ki je poslala pred Sanghaj celo bojno eskadro, obstoječo iz 23 vojnih ladij, je imela popoln uspeh. Čeprav so Kitajci zbrali 20.000 mož, ki so se zakopali v jarke, da se ustavijo japonski zasedbi, je sanghajski mestni svet, ki spriča anarhije v Nankingu fungira kot vlada, danes sprejel v polnem obsegu japonski ultimatum in sklenil, da razpusti nemudoma vse protijaponske organizacije v Sanghaju. Obenem je mestni svet ustavil izhajanje listov »Min Huo« in »Ru Pao«, ki sta bila žalia japonskega cesarja.

Zaradi tega se je odvalil velik kamen s srca velesilam, ki so se zelo bale spopada med japonskimi in kitajskimi vojniki, ker bi pri tem trpel predvsem evropski del mesta. Položaj je bil zaradi tega popolnoma abnormalen, ker se ameriški admiral Taylor in angleški admiral Kelly slučajno ne nahajata v Sanghaju, in bi zaradi tega poveljstvo nad internacionalnimi četami v Sanghaju, ki znašajo 12.000 mož, prešlo v roke japonskega admirala Siosava, ki pa ima na drugi strani nalog, da prežene Kitajce in Sanghaj zasede in imenu japonskega cesarja. Sedaj se je to vprašanje rešilo samo po sebi. Ako Kitajci ne bi bili v zadnjem momentu sprejeli ultimatum, bi bili začeli japonski topovi brezobzirno streljati na Sanghaj.

Zakaj so Kitajci morali odnehati

Kitajci so bili primorani, da so odnehati, predvsem zaradi tega, ker se Anglija ni hotela pridružiti Ameriki, ki pripravlja vnovič protestno akcijo proti Japonski. Amerikanci so baje celo nameravali odposlati pred Sanghaj nekaj vojnih ladij svoje pacifiške eskadre, k se nahaja pod poveljstvom admirala Pratta v lukah Havajskega otočja. Ker so pa Angleži izjavili, da ni nobene juridčne podlage za protest, ker so velesile l. 1927 same zasedle Sanghaj, ko so tamkaj izbruhnili protievropski nemiri, zato je Amerika svojo na-

mero opustila in so tako Kitajci ostali brez vsake efektivne zaslombe.

Popolna anarhija v Nankingu

Obenem je v Nankingu ravno v momentu, ko so se Sanghajci pripravljali na odpor proti japonski zasedbi, maršal Čankajšek, bivši predsednik republike, ki so ga bili strmoglavili Kantonci, izvršil miren državni preobrat. Ko se je namreč te dni vrnil z dežele v Nanking, kamor ga je bila poklicala nova vlada, da ji pomaga, je bilo njegovo prvo delo, da jo strmoglavi. Najprej sta demisionirala predsednik vlade Sunfo in pa minister za zunanje zadeve, Kantonec dr. Cen, ki je zagovarjal odločno politiko proti Japonski. Čankajšek je Kitajce prepričal, da je taka politika, ki je že dovela do izgube južne Mandžurije, brezsmiselna, ker se kitajska armada žal ne more ustavljati Japoncem in ker velesile za Kitajsko absolutno ničesar ne storijo. Čankajšek je prepričan, da bo Kitajska rešila vsaj nekaj zase, ako se z Japonsko pogodi, v nasprotnem slučaju pa riskira celo svoj obstoj. Čankajšek je poslal Sanghajcem instrukcijo, da japonske zahteve sprejmejo.

Nova kitajska vlada še ni sestavljena. Opaziti je, da se vsi branijo prevzeti odgovornost za vodstvo države. General Cenminsu, ki ga je bil Čankajšek določil za ministra zunanjih zadev, se brani svoj resor prevzeti in predlaga, naj bi se imenoval za ministra Kančenhov. Položaj na Kitajskem je tak, kakor da bije Kitaju zadnja ura.

Japonci se bodo polastili tudi severne Mandžurije

Med tem se godijo tudi v severni Mandžuriji okoli Harbina jako težke stvari. Tu je namreč kitajski general Tinčao, poveljnik kitajskih čet, ki stražijo vzhodnokitajsko železnico, napadel največje mesto Mandžurije Harbin, v katerem vrši oblasti bivši kitajski guverner mandžurske province

Kirin, ki je zasedena od Japoncev. Tinčao namreč bivšemu kirinskemu guvernerju, ki se piše Hsihsia, ne privošč Harbina in ga je zato prepodil. V mestu vlada strašna panika, ker vojaki generala Tinčao vsevprek pobijajo in plenijo. Tudi nekaj Japoncev je ubitih. Stvar bo gotovo privedla do komplikacij, ki bodo povzročile intervencijo Japoncev, kateri se nahajajo v Kirinu in pazno motrijo, kaj se godi v Harbinu. Japonski listi že pišejo, da je pokolj v Harbinu eklatanten dokaz, kaj bi se zgodilo z Mandžurijo, ako bi bila prepuščena samopašnim kitajskim generalom.

Položaj v Sanghaju resen

London, 28. januarja. tg. Kritičen položaj v Sanghaju se je ublažil, ker so kitajske oblasti sprejele japonski ultimatum. Japonske oblasti pa so izjavile, da seveda zahtevajo, da bo njihovo poznejše postopanje odvisno od tega, ali se bodo japonske zahteve res izvršile. Danes se je izkrcalo novih 1000 mož japonskih mornariških čet, ki so zavzele položaj na severni strani mednarodne nasebine. V mednarodni nasebini je bilo proglašeno izjemno stanje, ker so baje kantonske čete grozile z bombardmentom.

Boji pri Harbinu se nadaljujejo.

London, 28. januarja. tg. Položaj v Sanghaju je izredno resen. Japonske ladje so prišle v reko samo in na meji mednarodne nasebine je prišlo do bojev med kitajskimi in japonskimi četami.

Angleški odgovor je bil danes odposlan v Washington. Anglija apelira na Ameriko, naj najprej poskuša doseči uspeh z vsemi mirnimi sredstvi, da dobi od Japonske zagotovilo, da bo nadaljevala politiko odprti vrat in da ne bo kršila kitajske suverenosti in integritete.

Izročitev adrese

Belgrad, 28. jan. 1. Danes popoldne ob 6 je Nj. V. kralj sprejel v svečani avdienci predstavništva senata in narodne skupščine ter dveh članov adresnega odbora, ki so mu predali adresu, kakor jo je sprejelo na včerajšnji seji narodno predstavništvo z navdušeno akklamacijo. Adresa je bila tiskana v državni tiskarni, in sicer s črkami Miroslavljevega evangelija na snežnobelem, finem pergamentu in je vezana v rdeče usnje. Prvi in zadnji list adrese sta iz najfinejše bele svile.

Spremembe pri sodišču

Belgrad, 28. jan. 1. Z ukazom Nj. V. kralja Aleksandra I. je nastavljen pri deželnem sodišču v Ljubljani Vinko Štrukelj, sodnik okrožnega sodišča, ki je istočasno pomaknjen iz 5. v 4. skupino. Po potrebi službe je bil premeščen Branko Goslar, okrajni sodnik v Ptujju v 6. skupini, k deželnemu sodišču v Ljubljani. Nadalje sta bila premeščena dr. Ivan Bizjak, sodnik okrajnega sodišča v Ljubljani, k sodišču v Varaždinu, ter dr. Edvard Vračko, sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani, k sodišču v Sremski Mitrovici.

Dva senzacionalna samoumora v Beogradu

Belgrad, 28. jan. 1. Danes je beograjsko javnost razburilo dvojno tragično odkritje. Rano jutraj se je že zvedelo po mestu, da je izvršil samomur stovski profesor medicinske fakultete in znani patolog, katerega ime je znano učenjskim krogom vsega sveta, dr. Gjorgje Joanovič. Bil je tudi predsednik podpornega odbora za revne akademike, ki deli podpore predvsem ob priliki proslave sv. Save. Na predvečer se je nahajal v svojem stanovanju v družbi svojih kolegov z univerze ter z nekaterimi člani podpornega odbora. Bil je, kakor vedno, v najboljšem razpoloženju. Jutraj ga je služkinja našla mrtvega v njegovi sobi.

Profesor dr. Joanovič je užival največji ugled v vseh krogih. Njegova znanstvena dela so tako obširna, da se ga je lahko imenovalo za največjega učenjaka medicinske stroke v vsej Jugoslaviji. Njegove znanstvene razprave so izšle v srbohrvaščini, nemščini, francoščini in angleščini ter so neprecenljive vrednosti za medicinsko znanost. Njegova glavna dela so sledeča: »Plazma helija in patološki procesi«, »Eksperimentalni pregledi pri bakterijah«, »Rezultati raziskovanj o rak«, »Citotoksični«, »O plazma-materijah«, »Rak in neoplazma«, »Imuniteta pri eksperimentalnih tumorjih ter nešteto zdravstvenih razprav v vseh evropskih medicinskih znanstvenih revijah. Dosedaj se popolnoma nepojasnjena smrt dr. Joanoviča pomeni tudi veliko tragedijo za našo jugoslovansko medicinsko znanost. Medicinska fakulteta se je zbrala danes na izredno žalno sejo, na kateri je dekan opisal delovanje pokojnega nesrečnega učenjaka ter podčrtal nenadomestljivo izgubo, ki jo bo utrpela naša domovina. Vsa poizvedovanja do sedaj še niso dala nobenega rezultata, kaj bi napotilo učenjaka, da si je na višku svojega znanstvenega delovanja, za katero so mu prihajala priznanja iz vsega sveta, v starosti 60 let na tragičen način vzel življenje.

Drugi slučaj se nanaša na mladega diplomata Pato Kara Jovanoviča, katerega truplo so izvlekli izpod niškega brzovlaka nekaj 100 metrov daleč od topičerske postaje. Mladi, 30 let stari tajnik jugoslovanskega poslanstva v Madridu je že dalje časa pisal svojemu očetu otna pisma z španske prestolnice, tako da se je slednji odločil, da svojega sina obišče. Brzovlak, v katerem se je vozil oče, pa je križal ravno v Nizzi brzovlak, ki je prihajal v nasprotni smeri in v katerem se je vozil bolni Kara Jovanovič v domovino. Križala sta se in nista vedela drug za drugega. Oče se je peljal v Madrid, sin pa v Belgrad, od koder se je že telefonično javil svoji sestri, nato oddal na pošti svoj prtljajni listek in šel iskat prostovoljno pod drveči brzovlak smrt. Ker je mladi diplomat iz visoke in odlične rodbine, je zavladala v najširših krogih splošna žalost.

Dunajska vremenska napoved. Postajalo bo vedno bolj oblačno z visokimi oblaki. Mnogih krajih meglja. Prve dni bo še jutraj ... v par dneh pa je pričakovati izpremembe vremena.

Nobenega upanja na rešitev

Podmornice »M 2« še vedno niso našli Posadka je gotovo izgubljena

London, 28. jan. Zaradi nesreče podmornice »M 2« v portlandskih vodah vlada v celi Britaniji velika žalost. Zdal je preteklo že 64 ur, odkar je podmornica izginila pod vodo. Čeprav seveda še ni izgubljeno vsako upanje, da bi se mogli mornarji rešiti, se vendar bojijo, da je 56 mož posadke, ki so zaprti v jeklenem trupu 50 metrov pod morsko gladino, užje našlo smrt. Včeraj, dne 27. t. m., je neki strokovnjak izjavil, da bi mogli mornarji vzdržati pod vodo še 24 ur, ki pa so danes pretekle.

Tragičen molk

Kakor se ob takih prilikah vedno dogaja, se razširjajo najbolj protislovne vesti. Tako n. pr. se je govorilo, da so že našli kraj, kjer je podmornica potopljena. Neki hidroavion je namreč zapazil velik madež olja na morju, nekako 3 milje daleč od otropa Portland. Ladja, ki se je podala na lice mesta, pa ni našla ničesar. Vrh tega je morje precej razburkano, tako da bi se, čeprav bi našli kraj potopitve, potapljači ne mogli potopiti pod vodo, da posadko rešijo. Ker ni izključeno, da se ne bi mogli mornarji posadke rešiti z znanim rešilnim aparatom »Davisom« in z njim vzpluti na površino vode, so razsvetljevali morje tudi ponoči z ogromnimi reflektorji, niso pa zagledali nikogar.

V jutro, dne 27. t. m., je admiral javil, da so konstatirali v globini 40 metrov neko maso, o kateri so mislili, da je potopljena podmornica. Pozneje pa se je ugotovilo, da ne gre za »M 2«, ampak za nekoga rušilca, ki se je potopil na dotičnem mestu med svetovno vojno. Odkar z »M 2« ni nobenih radiotelegrafskih znamenj, je preteklo dozdaj že 64 ur. Seveda se ta tragični molk ne bo več prekinil, četudi bi pomorščaki bili po čudežu še živi.

Obupani svojci mornariev

Kakor hitro je admiral poslal ženam oženjenih mornarjev posadke »M 2« sporočilo, kaj se je zgodilo s podmornico, so od povsod prihili svoji nesrečne posadke. Žene in otroci stojijo na obali in pred admiralatom ter v strašni napetosti čakajo poročilo. Ko so se rešilne ladje vračale z mesta, kjer se je najbrže zgodila nesreča, so žene in otroci obupno zajekali, smatrajoč, da je to znamenje, da je vsako upanje izgubljeno. Med množico je stopil admiral luke, ki je ljudi tolažil, češ da absolutno še ni izgubljeno zadnje upanje, da se podmornica najde in dvigne.

Strokovnjaki pa pravijo, da bo težko dvigniti trup, zato ker je podmornica »M 2« ena največjih podmornic in luka nima na razpolago tako močnih sredstev, da bi jo dvignila.

Stirji mornarji so smrti ušli

Na »M 2« se je nahajalo v momentu nesreče 5 častnikov in 51 podčastnikov, specialistov in mornarjev, torej vsega skupaj 56 mož. Celotna posadka podmornice pa je znašala 60 mož. 4 pomorščaki so imeli dopust in so tako ušli smrti. Eden izmed njih se je nahajal včeraj v Londonu, kamor se je bil odpeljal, da se pripravi na svojo bližnjo poroko. Dejal je, da se ima svojemu dopustu ravno v tem času zahvaliti okolnosti, da je svojčas menjal s svojim oženjenim tovarišem, kateri je hotel prebiti božič v družini. Zdal je on živ, njegov oženjeni tovariš pa mrtve. Pomorščak, ki je tako žalosten radi smrti svojih tovarišev, je izjavil, da je bil poveljnik Leathes izredno priljubljen, ker je bil pravi oče svojim mornarjem. Najmlajši mornar na »M 2« je star 22 let, najstarejši pa 35.

Več kot polovica je oženjenih. Med njimi se nahaja mornar Morris, eden izmed tistih 5 pomorščakov, ki so se 9. junija 1931 s pomočjo rešilnega aparata »Davis« rešili iz ponesrečene podmornice »Posejdon«, katere se je, kakor znano, potopila v kitajskih vodah. Zanimivo je, da se je potopila tudi podmornica »M 1«, ladja posestrima »M 2«, in sicer 12. novembra 1926 z vso svojo posadko 69 mož ob obali Devona.

Kraj potopitve najden?

V zadnjem momentu poroča admiralat, da so minonosci s pomočjo aparata strojev-čistilcev morskega dna konstatirali na dnu dve točki odpora, ki bi mogli behajati od trupa »M 2«. Razburkano morje pa slej ko prej preprečuje, da bi se mogli potopiti na dno potapljači.

Podmornico so iskali med drugim 7 milj od Portlanda, kjer jo je videla obročna podmornica »Tynesider«, kako se je potapljala. Kapetan te podmornice pravi, da se je »M 2« pričela potapljati z zadnjim delom. Zaradi močnih podmorskih tokov je iskanje zelo oteženo. Ladje, ki preiskujejo morje, niso opazile nobenih pen ali madežev od olja. Admiraliteta je ukrenila vse, da reši »M 2«, vendar je vsako upanje na rešitev popolnoma izginilo. Dopolne je admiraliteta prejela od lastnika ladje »Crown of Denmark« obvestilo, da je opazil v torek zvečer 16 milj južnozapadno kraja Lyme Regis nenadno svetlobo, ki da je trajala 3 sekunde. Deset minut pozneje je čul dve močni eksploziji. Vreme je bilo tedaj megleno. Druge ladje, ki iščejo podmornik, niso videle svetlobe in tudi ne čule eksplozije. Sedaj preiskujejo, ali je to poročilo resnično.

M 2 - žrtev eksplozije

London, 28. januarja. tg. Kljub temu, da ni nobenega upanja več, da bi se rešilo moštvo podmornice »M 2«, se iskanje trajno nadaljuje z letali in potapljači. Domneva se, da je podmornica ponesrečila po eksploziji. Neki danski parnik poroča, da je v ponedeljek zvečer v gosti megli 10 milj jugovzhodno od Lyme Regisa v zalivu Portland naenkrat videl v daljavi svetlo luč, ki je trajala 3 sekunde, potem je svetila samo slabo, nazadnje pa je zopet malo zasvetila, potem pa nenadoma ugasnila. Nato so po 20 minutah slišali dve glasni eksploziji, kakor da bi streljali s topovi. Na kraju, o katerem poroča parnik, je opazilo potem neko letalo in pozneje tudi neki parnik na morskii površini olje, iz česar sklepajo, da je poročilo danskega parnika resnično.

ZN opustila mandat nad Irakom

Zeneva, 28. jan. tg. Svet Zveze narodov je danes poslušal poročilo gospodarskega odbora, ki ugotavlja, da so gospodarski odnosi med državami odvisni od problema mednarodnih dolgov vsake vrste. V nadaljnji seji je po 3 urnem razpravljanju sprejel Svet Zveze narodov poročilo jugoslovanskega ministra dr. Marinkoviča o opustitvi mandata v Iraku ter je v svojem sklepu ugotovil, da je Irak v splošnem izpolnil pogoje, ki jih je bil stavil Svet Zveze narodov lanskega septembra za prenehanje mandata in za proglašitev samostojnosti Iraka. Za prihodnje zasedanje se bo sestavilo poročilo o jamstvih, ki jih mora še dati Irak za manjšine na svojem ozemlju, da bo mogel Irak meseca septembra vstopiti kot član v Zvezo narodov.

Dvojni jubilej srbskega primasa

Bar. 23. januarja.

Dne 31. t. m. obhaja g. dr. Nikola Dobrić, nadškof barski in primas srbski, 60-letnico življenja in 20 letnico škofovanja.

Sveti in vzvišeni nalogi, sladki zaobljubi historije našega naroda in primasije srbske, je zvesto in stanovito služil naš ljubljani skozi vseh 20 let, odkar je zasedel staroslavni prestol primasev srbskih. Silni viharji, strašni bojni gromi so pretresali naše krše, od vsled bojnega groma zbežnih valov je bučalo to veliko morje naše, a primas srbski je ostal trden in neustrašen, kažoč otrokom svojim na edino rešitev: na sveti križ raz naše vrhove, in zbiral je razkropljeno sirote pod plašč ljubezni svojega očetovskega srca.

Ko pa je ponehalo bojno vpitje, ko so se pogasili krvavi požari na naših vrhovih, je primas Dobrić zaplakal nad razdejanim uničene sreče svojih ljubih. Ne drži rok križem, ampak kliče svoje otroke: »Junaki ostanite, otroci moj!«, in gradi domove in cerkve, da izmučeno ljudstvo dobi prvo in najvišjo tolažbo, tolažbo križa.

Poleg cerkev, in v ljubezni do domovine ni pozabil in nikdar ne pozablja na prvo poleg oltarja dolžnost velikega svečenika: ni pozabil na službo ljubezni do bližnjega. Krščanska caritas je poleg svetega oltarja njegova prva skrb, za katero živi po dnevu in ponoči. Zato pa bedna, gola in bosa revščina hiti k njegovemu Velikovečeniku in Primasu in mu kliče: »Oče, hvala Bog plačaje!«

Ko je dr. Dobrić bil imenovan za barskega nadškofa, so bile vse župnije barske diocese v stari Crni gori v najbednejših razmerah: skoraj vse cerkve in župnišča so bila v slabem stanju; ljudstvo se je nahajalo v največji revščini, in ni moglo nič pomagati.

Takoj je nadškof Dobrić začel neutrudno delati za renoviranje vseh župnij. Posrečilo se mu je popraviti in obnoviti porušene hiše in cerkve, in je tako omogočil normalno dušnopastirsko službo v različnih župnijah in oddaljenih in razsejanih krajih barske diocese. A ob balkanski in svetovni vojni so znova mnoge cerkve in župnijska poslopja bila uničena, kar je silno obremenilo apostolsko delo barskega nadpastirja.

Po balkanski vojni je sv. Stolica dodelila barskemu nadškofu apostolsko administracijo enega dela novega teritorija albanskega jezika, v katerem so bile župnije, in ž njimi cerkve in župnijska poslopja spremenjena v razvaline. Z veliko požrtvovalnostjo in s silnimi napori si je prevzeli pri zavedanju, vse cerkve in poslopja dvigniti in obnoviti. Skoraj v vseh mestih in vaseh svoje diocese je sezidal nove cerkve in župnišča, renoviral je katedrale v Starem Baru, zgradil novo škofijsko rezidenijo ob jadranski obali s kompleksom manjših poslopj za diiecezanske namene, postavil krasno cerkev sv. Nikolaja v Novem Baru, ki je letos izročena službi božji in ustanovil šolo čč. sester v Starem Baru.

Da ublaži posledice bede in revščine, je s svo-

jimi osebnimi prihranki ustanovil fond za reveže in s tem zapuščal svojemu ljudstvu svojo veliko zadušnico v denarju in posestvih. V najnovejšem času je odprl v Starem Baru nadškofijsko otroško sirotišnico, katero bo preskrbovalo veliko revne dece. Razen vsega tega, kar je storil v cerkveno-karitativnem oziru, se je najskrbneje zavzemal za materialni blagor vsega ljudstva.

Da je pri vsem tem bil v prvi vrsti svojim vernikom in duhovščini pravi naslednik apostolov, prvi duhovnik, učitelj in vodja, je samo ob sebi umljivo. Saj mu je najljubše njegovo delo obiskovati pri kan. vizitacijah svoje vernike. Njegov tajnik mora marljivo beležiti vse potrebe ljudstva. In čez malo časa naš Nikolaj roma ali v Belgrad ali pa, ako je potreba, tudi na daljna potovanja, da prinese polajšanja in pomoči svojim. Pravi Miklavž svojih revnih. V njegovem nadpastirskem delovanju je splošno znana zlasti njegova vnaša za vzgojo mladine. Da je pa nadškof Dobrić obenem župnik, to bo marsikoga začudilo. Saj je v okolici Bara dobro znano, da je ob tolikem pomankanju duhovščine, ko sta barska duhovnika bila službeno odsotna v dušnem pastirstvu, nadškof Dobrić tolikokrat s sv. popotnico v rokah stopal po strnih kamenitih potih, in nosil zadnjo tolažbo smrtno ranjeni ovcí svoje črede.

V svojem privatnem življenju je prevzvišeni skrajno skromen in preprost. Pohištvo njegovih dveh privatnih sob v rezideniji je bolj preprosto, kakor kateregakoli zadnjega hrbovskega župnika. Luč v delovni sobi nadškofovi in njegovega kancelarja ne ugasne redno pred polnočjo, včasih se sliši ropot pisalnega stroja še daleč po polnoči. Saj je v Baru znan pogovor: Ko vse Primorje spi, svetlikata v pristanišču dva svetilnika in v arhiepiskopiji dve delovni luči. Gostljivost prevzvišenega pa je naravnost prislovična.

Led moti falško elektrarno

Maribor, 28. januarja.

Davi je zopet morala falška elektrarna prekiniti celotni obrat, ker je radi mraza pričela zmrazovati ter so se ledene plošče nagomilele pred turbine tako, da se je popolnoma ustavilo dovajanje vode. Motnje so trajale celo dopoldne ter

Nekaj ne smemo pozabiti ob tej priložnosti omeniti: nadškofovo veliko ljubezen do Slovencev. Visoko ceni kulturo in religioznost slovenskega ljudstva in rad prispeva slovensko ljudstvo. Vedno izraža svojo radost nad tem, da na teritoriji njegove škofije živi veliko Slovencev (uradnikov, častnikov in vojakov). Ves srečen je bil, ko ga je pri zadnji kan. vizitaciji na Cetinju pozdravil slovenski pevski zbor in slovenska deca, in je poudaril, da je to njegova najlepša in najsrečnejša kan. vizitacija. Zato ga pa Slovenci tudi ljubijo in mu ob njegovem vzvišenem jubileju najudanejšje čestitajo in kličejo: Na mnoga leta na korist sveti Cerkvi in ljubljani domovini!

Dr. Nikola Dobrić, nadškof barski in primas srbski je bil rojen v Baru dne 28. januarja 1872 iz stare in ugledne srbske rodbine, katere prednikom je srbska kraljica Jelena Anžuvinska dala naslov: »grofov od Krajine«. Osnovno šolo je končal v Baru, srednje in visoke šole v Rimu na mednarodnem zavodu »Collegium Urbanum«. Absolviral je dve fakulteti in doktoriral v obeh: v filozofski in bogoslovski. Govori in piše razen klasičnih jezikov (latinsko obvlada kakor materni jezik) še te jezike: francoski, angleški, nemški, italijanski, turški in arnabaški. V mašnika je bil posvečen 1. januarja 1898. Ko se je vrnil s študija v domovino, je služil kot župnik in profesor klasičnih in živih jezikov na drž. vel. gimnaziji. Za nadškofa barskega in primasa srbskega je bil imenovan dne 7. decembra 1911, konsekriran v Rimu dne 10. marca 1912, introniziran v Baru dne 21. aprila 1912. Razen v srbohrvaščini je pisal književne sestavke in pesmi v latinskem, francoskem in italijanskem jeziku.

Za svoje zasluge za narod in domovino je bil odlikovan od kralja Nikolaja s I. stopnjo Danilovega reda, a od kralja Aleksandra z redom sv. Save I. razreda. Razen tega je bil odlikovan z mnogimi inozemskimi odlikovanji.

Kakšno obliko naj ima opeka

Iz predavanja prof. Stanka Dimnika

Ljubljana, 28. jan.

Necoj je v okrilju sekcije Zdrženja inženirjev in arhitektov v Ljubljani predaval profesor ing. Stanko Dimnik o standardizaciji opečnega zidaka v naši državi. Ker je to vprašanje izredno važno za naše narodno gospodarstvo kakor tudi za razvoj stavbnega gibanja, je razumljivo, da se je predavanja udeležilo mnogo odličnih članov sekcije in gostov.

Predavatelj je omenil, da je ministrstvo za zgradbe izdalo 11. jan. 1932 zakon, v katerem je prepovedana nadaljnja izdelava sedaj običajnih opek v izmerah 29 krat 14 krat 6 in pol cm in se dovoljuje izdelava manjšega formata, ki ima izmere 25 krat 12 krat 6 in pol cm. Če vpoštevamo, da imajo Francija, Anglija, Belgija razmeroma manjše opeke ko pri nas in v vsaki državi do 4 ali 5 različnih formatov, kar velja tudi za Švico in Italijo, kakor tudi za Nemčijo in Ameriko, potem smo prav za prav pri nas, ko imamo v cel državi enoten veliki format, mnogo na boljšem. Enotni veliki format imajo tudi še Češkoslovaška, Rusija in Poljska. Se veči enotni format pa imajo na Švedskem in Norveškem. Običajno je, da zagovarjajo manjši opečni format veliki producenti, do čim se graditelji in tehniki mnogo bolj zavzemajo za veliki format, ker je že stara stavbarska prislovice, da je zid tem boljši, iz čim večjih gradbenih enot sestoji. Nemčija pa, ki s tako vtrajnostjo in dolednostjo normalizira, pa ne more prodrati v normaliziranim malim formatom in danes vsi krogi resno obžalujejo, da se je ta normalizacija kdaj izvedla.

Poglejmo sedaj, kakšne posledice bi rodila uvedba manjših zidakov. Pri supoziciji, da bi bila potem opeka za kos 15 odst. cenejša, bi bile sedaj običajne širine zidakov od 75 cm, 60 cm in 45 cm zmanjšane na 65 cm, 52 cm in 39 cm. Kljub temu tako zidovi ne bi bili nič cenejši kakor pa močnejši zidovi, zidani z velkim formatom. Radi ožjih

je radi tega počivala skoro vsa mariborska industrija in tudi mariborski časopisji so izšli z velikimi zamudami in v skrajšani obliki.

Ponovno se je letošnjo zimo dogodilo, da je radi leda obrat falške elektrarne bil ustavljen in čeprav je bila elektrarna že večkrat opozorjena, da prepreči na kak način te neprijetne motnje.

zidov bi morale postati tudi dimniške cevi ožje, s čemer bi dimniki slabše vleklj ter povečavali nevarnost požara. Ker bi bile stene za že navedene razlike tanjše, bi se sobe v mrazu mnogo bolj hladile, kar bi se samo pri kurjavi poznalo pri šest-sobni vili na 600 Din večjih stroških na leto. Hkrati bi bila naprava vseh kurilnih naprav za 6 odst. dražja.

Vse instalacije, katere pri modernih stavbah principielno zvišujemo v zidovje, tako plinovodov, vodovodov, električnih napeljav in centralne kurjave, bi bile otežkočene, centralna kurjava pa bi se v večini slučajev morala napeljavati ob stenah. Praktično zidanje z voltki (to so opeke, ki imajo luknje, da bolje drže toploto in da so lažje) bi bilo skoro onemogočeno, zato ker po novem formatu opeke nimajo mnogokratniškega razmerja stranic, hkrati pa bi bila povečana nestabilnost sten. Celotna togost (trdnost) poslopja bi postala radi ožjih zidakov manjša, kar bi se lahko občutno poznalo v slučaju potresa.

Največja škoda pa bi bila zato, ker bi se razdrla v naši državi popolna enotnost doosedanega opečnega formata, kar na popolno opustitev starega formata radi adaptacij na starih stavbah, ki bodo seveda morale biti izvršene s starijim formatom, ni misliti. Nadalje bi se v tem slučaju gotovo pojavile težkoče, kakor se sedaj v drugih državah, kjer je več formatov. Projektant napravi načrt za stavbo v enem formatu opeke, ko se pa prične gradbeno delo, pa slučajno ni na razpolago potrebnega formata, naker je treba hitro predelati ves načrt na drugi format in zidati potem s tistim.

Mogoče bi se kdo zavzemal za manjši format v nadi, da bo gradba cenejša. Vendar najtočnejše kalkulacije temu oporekajo. Kubični meter polnega zidu bi stal, sezidan iz sedaj uporabljenih zidakov, 307 Din. Kubični meter, sezidan iz malih zidakov, pa bi stal 361 Din, računajoč pri tem že na 15 odst. znižano ceno za eno opeko. 1 kvadratni meter zidu, ki je debel 45 cm, pa bi stal, zgrajen

iz večjih zidakov, 138 Din, iz manjših zidakov pa 141 Din, pri čemer je zopet vpoštevano 15 odst. pocenitev malih zidakov. Edina ugodnost, ki jo izkazuje mali format, je ta, da je lažji in da zato delavec manj trpi, ko zida z njim. Zato bi lahko s tako opeko zidali tudi že manjši zidavski vajenci, ki delajo s težjimi opekami težko.

Narodnogospodarsko pa ima spremenitev opečnega formata tale pomen: Veliki obrati bodo format na svojih strojih lahko avtomatično spremenili, dočim bo to pri manjših obratih, ki delajo s tako zvanimi modeli, to nemogoče, oziroma bo zahtevalo novih velikih stroškov. Veliki obrati že sedaj sami zagotavljajo, da bo cena malega formata ostala ravno tolikšna, kakor za veliki format. Računamo lahko kvečjemu z maksimalno pocenitvijo 5 odst. do 10 odst. v slučaju konkurence. 15 odst. cenejša pa nova opeka ne bo, s čemer je jasno, da bo zidanje z malim formatom precej dražje kakor z velikim. Vrh tega bi se z zakonitvijo malega formata ubila vsa manjša industrija opeke, kar bi slo na korist močni industriji, ki je itak že kartelirana. Pri nas so skoro vsi lastniki opekarn za stari format, gradbeniki in stavbeniki pa kar soglasno zahtevajo stari format. Zato je nujno potrebno, da se sedaj izdani zakon v toliko spremeni, da se dovoli poleg uporabe novega manjšega formata tudi uporaba starega večjega formata, s čemer je jasno, da bo mali format samo po sebi, ker je dražji in ker kaže enotnost gradbenih del v naši državi, propadel.

Zanimivemu predavanju sledi debata.

Kako gleda mizo Šerko, kako Veber?

Prejeli smo sledeči popravek in pojasnilo: »Včeraj je prinesel »Slovenec« članek o svetosavski proslavi na naši univerzi. V članku se objavlja tudi svetosavski govor rektorja Šerka in njegovo tolmačenje Veberovega pojmovanja »psihofizične vzporednosti«.

»Slovenec« poroča, da se je obrnil Šerko proti Veberovi trditvi, češ, da tedaj, ko vidimo mizo, ne vidimo mize, pač pa svojo predstavo mize. Napram temu ugotavljam dvojje: prvič da Šerko tega večkrat ni trdil in drugič, da tudi Veber kaj takega nikoli ni napisal in ne govoril. Vebru je namreč gledanje mize isto kot predstava mize in Veber trdi samo se to, da gledanje (predstava) mize ni miza. Samo to oспорava Šerko in sicer z dvema »dokazoma«: pravi, da je Veber bržkone drugače organiziran nego on sam, in vpraša, odkod ve Veber, da miza ni — gledanje mize.

A. Sodnik.

Mesto na svatbo - na pogreb

St. Jernej, 27. jan.

Pri Vidmarju na Drami se je možila domača hči. Bila je v nedeljo že tretjič oklicana in v ponedeljek bi se imela vršiti poroka. Vse je bilo pripravljeno za veselo ženitovanje, vse v nestrpnem hrepenjenju in pričakovanju! Tudi nevestin brat, ki služi vojaške, si je za to veselo priliko izprosil par dni dopusta.

Vračal se je proti domu srečni mladenič. Veselo je zvižgal in pel in se, po dolgi ločitvi, veselil svidenja s svojimi dragimi.

Prispel je na domače dvorišče. Toda, kaj je to? — Vse mrtvaško mirno in tiho, nikjer življenja in živahnosti, običajne ob taki priliki. — Okna zastrita s črnimi zavesami. Skrozi nezastrite dele padajo blede plameni rumene svetlobe. — Kakor bi sveče v sobi gorele? — Mladenčji vstopeta, zasli, da se je nekaj bridkega zgodilo v domači hiši...

Trepetaje je prestopil prag veže in vstopil v sobo... Ozrl se je po blede razsvetljenem prostoru ozrl na vzvišeno mesto sredi sobe tiho. — Zagledal se je v spečo osebo sredi blazin, zagledal z blaznim pogledom in spoznal — Oče! — Zakričal je od bolesti, vstrel in nezavesten omahnil svojim dragim v objem — — —

Sin je jokal, tožil, tarna in prosil. A mrtvi se ne vračajo! — Tiho in mirno je spal dobri mož med belimi svečami in snival večni sen. Spal je dober mož, Ignacij Vidmar, spal večno spanje krepak in čil, dober in zvest svojemu Bogu vse dneve življenja.

V ponedeljek, ob 9. prav ob času zaželjene poroke, je bil pogreb dobrega moža. Številna množica ga je spremljala, številni črni svetle so mu sledili na zadnja poti v tihi dom. Sama žalost in jok, namesto veselja, vriska in petja!

Res, kako čudna so pota človeške usode in — o bratje! — kako majhni smo vsi in neznatni v dobrotah, božjih rokah!

Likovč Joža:

Zenitvanjski tolar

Sv. Trije kralji so se razšli, njihove romarske stopinje so se zgubile v bleščem snegu. Lepe božične ekvivnosti so splahnele v mrazu, Jezus je ostal sam in siroten. Ovečke so se zgubile v mahu.

Pri Tomažu so popivali mladeniči, ki so zamudili krščanski nauk. V krmi je bilo bolj toplo in prijazno. Zvedo se tudi predpustne novice!

»Tomaž! Prilisi že enkrat merico zelenega. Samo denar bi prešteval ter ga predeval no nogavica kakor stara skupulja srebrne križavce.«

Družba mladeničev se je bučno zakrohotala, nekdo je vstal in pritrjevalno potrepil govorečega po širokih plečih.

»Imenitno si ga ugnalte!«

»Zganja!«

»Pelkrat zelenega?« je nekdo ukazoval in zamašnil s klobukom.

»Kaj se boš venomer vsajal in godiljal, Stefuc, se je končno zganil potrpežljivi krčmar, nagnil trebušno plenčko ter nalič večje čaše, ki jih je varno postavil pred glasne fante.

»Pijem za svoj denar!« je zacmokal Krevsov Stefuc, star pretepač in izivač. Poželjivo je hlastnil po kozarcu, nagnil glavo in zadovoljno zaprl oči ter z globokimi požirki srkal žgano pijačo. Delo se je oteževal in mizal. Nato je ustnice razvelkel in postavil prazno čašo na mizo.

»Se enega, Tomaž! Toda zapomni si, da boš natočil pošteno mero, sicer...«

Krčmar je poslušno vzel čašo in točil. Tedaj sta vstopila nova gosta, tiha in epodobna. Izbrala sta si prostor v kotu za pogrbeno mizo in naročila pijačo. Obledela sta bila nekam svetovsko, za zametnimi klobuki se je košatila kita svežega rožmarina.

»Tone ima pa danes varha,« se je obregal Stefuc ob mlajšega izmed onih dveh in mu nagajivo mežiknil.

Ker se ona dva nista odzvala njegovemu besedičenju, je stisnil čašo in pil ter zlagoma duškal.

»Sta šla malo po soseski?« se je zanimal krčmar za prišleka in hitel naravnati pri.

»V Novakijo sva pogledala. Nekoliko je potrebno, predpust je tukaj,« je pojasneval starejši mož ter predal dišečo cigaro.

»Aha?« je zazeval radovedni krčmar, kakor da se je spomnil nečesa silno važnega. Ko se je vrnil z vinom in prigrizkom, je pomenljivo pokimal in poizvedoval dalje:

»Se bomo zavrteli, Tone?«

Mladenčji je v zadregi prijel prazni kozarec ter ga povrtel v levo in desno. Popravil je klobuk in se skušal izmakniti krčmarjevi radovednosti.

»Predpust se je komaj začel. Sredozimci so hudi možje, vse se bo še lahko razdrla.«

Krčmar se je zadovoljno pogladil po rejenem trebušču, ker je zadel pravo.

»Ni se ne obotavljal, Tone! Kar brez skrbi bodi, Klančarjeva Micika je prava in konec. Kaj pa hočeš še več? Zastavno, zdravo dekle, ljubezen, tisočaki, povrh pa še božja milost... Stari bo primaknil k doti še nekaj jurjev in podrl tiste hraste v Vihrič. Potem vaju pa vržejo enkrat za trikrat z lece.«

»Tako je! Trčimo!« je pritrjeval Tonetov drug Balanč, star ženitvanjski posredovalec, ki je poznal vse križe in težave nerodnih snubačev ter je s svojo prilijeno zgornostjo prignal marsikatero zadrego. Kozarci so zazvenčali, sreča je začela prekipovati v Tonetovem srcu. Živo se je spomnil Micike. Vse sanje se bodo končno le uresničile! Koliko pomladanskih večerov je prebil pod njenim oknom. Kos je drobil v dehtečem češmiju svoj enostavni: Kje si pa bil, kje si pa bil... Pozna zarja je sramežljivo rdeela za barjem, zlato jabolko vrh zvonika se je tajno blestelo, fante so se klicali za vsovanje. Kolikokrat je pomagal Klančarjevim pri spravljaju sena. Znašel je kopicke, nakladal in tlačil ter potlekal vol, pred katerim so se svetili v junjskem soncu beli voli. Za kopicami pa se je skrivala Micika, kobilice so poredno skakljale med bilkami, kakor bi mu hotele zastaviti pot do nje. V bukovem gozdu pa se je neprestano oglašala kukavica, kakor bi preštevale srčne utripaje ljubčih se src. Vsa zemlja je dišala ter od veselja cvrčala in žgoela. Pod je cvetel, med plodnimi žiti se je skrivala Micika, kobilice so poredno skakljale med bilkami, kakor bi mu hotele zastaviti pot do nje. V bukovem gozdu pa se je neprestano oglašala kukavica, kakor bi preštevale srčne utripaje ljubčih se src. Vsa zemlja je dišala ter od veselja cvrčala in žgoela. Pod je cvetel, med plodnimi žiti se je skrivala Micika, kobilice so poredno skakljale med bilkami, kakor bi mu hotele zastaviti pot do nje.

V bukovem gozdu pa se je neprestano oglašala kukavica, kakor bi preštevale srčne utripaje ljubčih se src. Vsa zemlja je dišala ter od veselja cvrčala in žgoela. Pod je cvetel, med plodnimi žiti se je skrivala Micika, kobilice so poredno skakljale med bilkami, kakor bi mu hotele zastaviti pot do nje. V bukovem gozdu pa se je neprestano oglašala kukavica, kakor bi preštevale srčne utripaje ljubčih se src. Vsa zemlja je dišala ter od veselja cvrčala in žgoela. Pod je cvetel, med plodnimi žiti se je skrivala Micika, kobilice so poredno skakljale med bilkami, kakor bi mu hotele zastaviti pot do nje.

V bukovem gozdu pa se je neprestano oglašala kukavica, kakor bi preštevale srčne utripaje ljubčih se src. Vsa zemlja je dišala ter od veselja cvrčala in žgoela. Pod je cvetel, med plodnimi žiti se je skrivala Micika, kobilice so poredno skakljale med bilkami, kakor bi mu hotele zastaviti pot do nje.

enkrat za ljubezen, enkrat za jurje... Srečna podjetna o Veliki noči preko rakiških senožeti na prvi obisk k domačin.

Tone se je malce zaslonel, krčmar Tomaž pa ei je mencial roke, ker bo enkrat zopet nekaj več iztočil. Balanč je pridno nalival ter hvalil Toneta, Miciko in njen dom.

Krčmar je prisedel nazaj k mladeničem in jim zaupljivo razkril predpustno novost:

»Tone in Micika se bosta.«

Fante so se naguli preko mize in poslušali krčmarja.

»Na ogledih sta bila! Stefuc! Letos boš pa lahko napravil imenitno šrangco.«

»Pa za ženitvanjski tolar bomo pili. Tone bo moral odriniti petsto dinarjev se je nekdo oglašal.

»Torej vzela se bosta. Vi pa glejte...« je dopolnil Tomaž svoje sporočilo in vnovič natočil čaše.

Razgredo omizje je zavrilo:

»Živijo, Tone!«

»Živijo ženitvanjski tolar!«

»Na zdravlje! so zazvenčale čaše, da je pljusknilo vino po mizi. Krevsov Stefuc je vnovič dvignil čašo, jo počasi nesel k očem, kakor da se hoče prepričati o žlahtnosti kapljice. Odgugal se je proti pogrbeni mizi, za katero sta sedela svata. Hotel je nekaj povedati in povzdigniti razpoloženje. Toda jezik in noge so se mu zapletale, stežka je izšeljal:

»Tone... Tonček moj... Pobegniti nam hočeš, golobček? Toda za slovo nam boš podaril ženitvanjski tolar, petsto dinarčkov ne bo preveč.«

Stefuc je mlo gledal in krilil z rokami po zraku. Fante so potihnili in prisluškovali.

Balanč je pocukal zamišljenega Toneta in mu pošepetal:

»Za pijačo boš moral dati. Stefuc te ne bo prej izpuštil, dokler mu ne obljubiš!«

»Pogostil vas bom že, fante! Saj smo marsikatero skupaj razdrli, ko smo pašli. Toda fantovščina mora biti lepa in poštena, da ne bo zgledevanja. Denarja vam ne bom dal, moram ga nakloniti revežem, naši cerkvi...«

Pri poslednji besedi se je Stefuc nerodno okrenil in izbruhnil:

»Ali ga vidiš devičnika! Se že svetohlinsko potvarja in pobožjaško zavija oči, Za nas seveda nič, farovžu bo pa vse zvalil.«

»Stefuc! Nikar me ne grdi,« ga je poskušal

zavrniti Tone. Njegov tovariš Balanč je v zadregi vstal in hotel Stefuca mirno odpraviti. Toda vinjeni mladenič ga je osorno nadržal!

»Ti, stara strigalica, boš mene učil? Samo žreš in ekubeš svate. Domov se spravi, tukaj bom jaz govoril. Tone nam bo plačal ženitvanjski tolar, da bomo pili ter se veselili.«

Jezno je vrgl kozarec na tla, krčmarju so se naježili lasje, fante so udarili s pestmi po mizi:

»Ženitvanjski tolar je naš!«

»Petsto dinarjev, Tone!«

Hrup je neprestano narasčal, kozarci so grozeče zvenketali. Tone je prebledel, izzvalnost fantov ga je vznemirila. Malec se je zdrnil, ko je začel sklepet črepinj razbitiga kozarca, ki jih je pobiral krčmar.

»Balanč! Plačajva in pojdiva. S pijanci ne mara obrirati črešenj.«

»Počakaj! Pametno bi bilo, da jim kupiš štefan vina, sicer naju ne izpuščijo,« je svetoval premeni Balanč, ko je premotril zagonetni položaj. Skrivaj je naročil krčmarju in naročil pijačo za fante. Ko se je nenadoma znašel pred temi težki štefan, so za hip umolknil, kakor če prepodijo jato vrabcev sredi prosa, ki se za hip prenehajo kregati, a napravijo nato še hušji krič. Stefuc je ošabno pomajal s štefanom in se udaril na prsa:

»Tone je pa le še možak! Toda po ženitvanjski tolar vseeno pridemo.«

»Petsto dinarjev! se pritrjevali razposajeni fante.

Vino je teklo do mize.

Tone in Balanč sta se srečno prerila v pivsko vežo, kjer sta se oddahnila in oblekla.

»Zakaj sva šla ravno v to krčmo, da so me staknili?« je zaskrbelo Toneta, ko sta se spustila v staknili.

»Niš hudega ne bo! Stefuc rad z jezikom opletla. Se blizu ne pridejo,« se je oddihoval Balanč in lovil sapo.

Nad Krimom se je spreminjal srebrni mleček kakor svilen blazin, na katero se je naslonil Stvarnik, ko je pod večer zapustil svoj prestol sredi vseмира. Zvezde so še niso selile, rimska cesta se je komaj zaznavala. Bele lise snežen

Ljubljana

Pristanišča na Ljubljani

V času božičnih dni se je mudil v Ljubljani odposlanec ministrstva za gradbo. Imel je s predstavniki mestne občine in glavnega odbora za obdelovanje Barja dolgotrajne razprave glede regulacije Ljubljane in njenih dotokov. Glavni predmet diskusije je bila zatvornica odn. jez na Ljubljani pod šentpeterskim mostom. Prvotni jez je bil namreč po vodopravnem dovoljenju iz l. 1911. projektiran pod splošno bolnišnico. Po sedanjem projektu pa pride jez takoj pod šentpeterski most, ne da bi se napetost vode vsled tega kaj izpremenila; voda bo ob visokem stanju segala do iste kote kakor bi bila po prvotnem projektu. Pri omenjenih razpravah se je posrečilo, da je gradbeno ministrstvo pristalo na ta projekt zavežitve Ljubljanske struge, sicer bi se bila ta stvar lahko zavlačevala v nedogleden čas. — V zvezi z regulacijo pa bo treba napraviti ob Ljubljani tudi pristanišča. Mestna občina se bavi z načrtom, da bi napravila ob Ljubljani troje prometno odgojavajočih pristanišč: eno ob živilskem trgu, drugo ob trnovskem pristanu za tovorni promet in tretje za vodni sport. Preden se določijo prostori, se bo vršil ogled pripravnih mest, katerega se bodo udeležili vsi zainteresirani. Za tovrstno pristanišče pridejo predvsem v poštev vrhniški opkarnarji in podpeški kamnolomi.

„Primite tatu!“

Ljubljana, 28. jan. Ni bilo še poldne, ko so imeli danes prebivalci in pasanti Kopitarjeve ulice priliko gledati in opazovati zanimiv prizor. Iz naše tiskarne je stopil delavec Joško Marn iz Zolaga, ki se je v tiskarni mudil po neklih opravilih. Pred tiskarno je pogledal po svojem kolezu in ga res opazil, toda ne pri zidu, kamor ga je postavil, temveč že uredi ceste in a kolezu je že sedel nekdo, ki se je pripravil, da se s kolezom odpelje. Marn je v trenutku prišločil in vrgel nepovabljenca s koleza ter ga prijel. Ali tat se ni dal kar tako ugnati. Iztrgal se mu je ter stekel, Marn pa za njim. Dirjala sta po Kopitarjevi ulici in zavila v Kapiteljsko ulico. Kar pa je najbolj zanimivo, je to, da so ljudje slišali klike: »Držite tatu, primite ga!« Kričal pa ni morda Marn, temveč tat sam. Možakar se je hotel na ta način poslužiti stare zvižave, pa mu ni uspelo. Prav tedaj je mimo privozil neki stražnik, ki se je s kolezom peljal v službo. Stražnik je hitro zavil za tatom in prijel možakarja ter ga odvedel na policijo. Na policiji so spoznali, da je to neki Albert V., mož, ki se je poskušal že v vseh mogočih poklicih, je pa povsem izgubljena eksistenca. Najbolj zanimiv je izgovor tega tatu. Na policiji je namreč izpovedal: »Kolesa nisem mislil ukrasti, temveč sem samo ogledoval, kakšne znamke je.« Ta navadni izgovor pa možu ni prav nič pomagal in je moral odromati v zapor.

Najden obešenec

Ljubljana, 28. jan. Danes malo pred poldne je neki sprehalalec z grozo odkril na Sišenskem hribu, zadaj za hotelom »Bellevue«, grozen prizor. Na nekem kotelanju je viselo truplo mladega človeka. Sprehalalec se je prepračil, da obešenec ni več pomoči, ker je bil že mrtve. Zato je sprehalalec takoj odhitel na policijo ter tam sporočil svoje grozno odkritje. Na kraj žalostnega dogodka je odšla policijska komisija zdravnik dr. Avramoviča in dežurnega uradnika g. Florjana. Policijski stražniki so sneli truplo z drevesa in zdravnik je ugotovil, da se je moral šele pred kratkim obesiti, morda večer, morda pa šele danes. Nesrečni mladenič je 27 letni čevljarški pomočnik Karel Mežnar, rojen v St. Jerneju in pristojen v Dovoje, stanoval pa je v Podlimbarskega ulici 29. Mladenec ni zapustil nobenega pisma in ni znan vzrok samomora. Vendar je pa bil mladenič brez posla in je prav možno, da je šel zaradi tega prostovoljno v smrt. Med čevljarjskim pomočniki vlada namreč največja brezposelnost. Truplo je bilo prepeljano v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Kaj bo danes

Drama: »Vzrok«. Red C.
Opera: »Košanec«. Red B. Gostuje g. Josip Križaj.
Union, verandna dvorana: XVII. prosvetni večer. »Slovenski humoristi«. Sodelujejo gg. Milčinski, Koblar in Lipah. Ob 20.
Nočno službo imata lekarni: Mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20.

bodo zopet v nebo povzdigovali. »Da bi le do tepeza ne prišlo. Srce me boli...«
»Beži no, beži! Saj nisi cukrena deklina, ki ji je vsaka stvar bav-bav.«
»Bomo videli?« je težko vzdihnil fant in postal vrh klanca.

Ko sta se ločila, se je utrgala zvezda; krvav ntrinec se je potegnil preko neba in pregorel nekje za Srobotnikom. Bolanč se je še enkrat oglašil in obljudil:
»Jutri zvečer pridem k vam, da se porazgovorimo radi prevzema.«
Neprijetno razpoloženje je obšlo Toneta. Težak pokoj je napolnjeval nočno pokrajino, samo v barju nekje, morda v občestni krmi je razvlekel nekdo harmoniko, plesalci so udarili s poklovanimi petami ob tla, da so se zakresale iskre. Ljubezen se je vnela...

Za Svečnico so se zmenili. Tone in Micika sta se vzela. Stari Klančar je odnehal ter vrgel tri jurje in segel v roke, da prepusti hraste pod Vihro. Tudi Krevsov Štefuc je pripravil s fanti prežo. Pri Tomažu so se neprestano shajali in klepali načrte, da postavijo čim trdnjše in imenitnejšo mitnico. Ženitovanjski tolar jim ni dal miru. Petsto dinarjev so zahtevali, gruntar jih lahko odrine, ženi se itak samo enkrat.

Prvotno je bila poroka določena na večer. Toda domači so se hoteli izogniti morebitnim fantovskim nerodnostim. Vsi so poznali nasilnega Štefucja. Bolje je, da se še za dne vrnejo domov. Zato so s slovesom pohiteli, da se je opravilo v cerkvi izvršilo še pred krščanskim naukom. Gostija se je začela v najpriščišnejšem razpoloženju, nikdo ni klical slovesne ubranosti. Dlačo je po medenih poticah, pečenem mesu, vinu, ki je bilo pretlačeno šele o sv. Vincencu, po sladkih drobnarijah in bogve čem, kar se je še pripravljalo v kuhinji. Stirje izanski godci so skrbeli za godbo, bas je brundal, da so zvenela okna, harmonikar je neudrudno prebiral tipke, goslač je sviral ognjevitke polke. Pari se niso mogli zvrstiti. Starešina je komaj izrazil kratek oddih za svatovski besedo. Blagoroval je novoporočence, ki sta se radovala v vselem krogu. V kamri so se gostili blapci in dekle, v kuhinji je nadzorovala delo in kuho sosedova Režika, ki je dokončala v mestu gospo-

© Slovenski humoristi je naslov predavanju, ki ga bo imel g. prof. Franc Koblar danes zvečer ob 8 zvečer v verandni dvorani hotela Union na XVII. prosvetnem večeru. Kot prva točka je na programu nastop g. pisatelja Franca Milčinskija, ki čita iz svojih del. Nato predava g. prof. Franc Koblar o svojih humoristih. Clan dram. gledališča g. Lipah pa čita iz Aleševčevih in Murnikovih del. Pisatelj Franca Milčinski je znan našemu občinstvu po humorističnih črticah, katere so izšle pod njegovim pseudonimom Fridolin Zolna. Radio abonenti ga poznajo iz zabavnega klotička, ki ga je dolgo časa vodil imenovani gospod. Prav tem se nudi sedaj prilika, da ga bodo osebno lahko videli in čuli. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 5, in sicer sedeži 3 Din, stojšča 2 Din, dijaška 1 Din.

© Nakup zlatega in srebrnega denarja. Občinstvo se opozarja, da kupuje Narodna banka poleg predvojnega srebrnega denarja tudi vse vrste zlatnikov starih in novih izdaj. Kupovanje zlatnikov in predvojnega srebrnega denarja vrši Narodna banka v splošnem interesu, ker s temi zlatniki krepi svojo zlato podlago. Krepitev zlote podlage, za katero danes stremijo skoraj vsi emisijski zavodi, pa je velikega pomena za denarno politiko, ki jo je dolžna izvajati Narodna banka. Zato se priporoča vsakemu, da zlatnikov in srebrnikov ne hrani doma, temveč jih proda Narodni banki.

© Marjini trg zasipavajo z gramozom in prstjo iz Ljubljane. Z gradbo brvi ob Františkanskem mostu se je pomaknila ograja Marjinovega trga daleč ven in je tako nastala med obrežnim zidovjem in nekdanjim obrežjem globoka jama. Na eni strani stoji staro stranišče, na drugi strani pa obrežno zidovje. To jama sedaj zasipavajo. Na gornji brvi so postavili provizorno dvigalo, na katerem visi velika posoda, katero spuščajo na eni strani na dno Ljubljaničine struge tam, kjer je struga zaradi starega Františkanskega mosta razširjena. Delavci odkopavajo prst in gruš v posodo in ko je posoda polna, jo dvignejo s škripčevjem v višino in prepeljejo na gornjo stran brvi, kjer stoji na obrežnem zidovju vozček, v katerega posodo izpraznijo. Ko je vozček poln, ga peljejo ob jami, katero zasipavajo in izsujejo gruš v vanjo. Ker so zadnje mesece napredovala vsa dela tako počasi in brez posebnih vidnih znamenj, je jasno, da je pri tem delu zopet vse polno radovednih gledalcev, ki gledajo, kakó gre delo izpod rok.

Vezani

»ILUSTRIRANI SLOVENEČ«

letnik 1931

je že na razpolago v naši upravi za ceno Din 90.— po pošti 10 Din več.

»ILUSTRIRANI SLOVENEČ«

© Češkoslovenska obce v Ljubli. V pondělí, den 1. února o osmém večer ve Zvezdě přednáška spis. pl. Růženy Černé z Prahy na zajímavé téma: »Žena v národohospodářství...« Druhá část večera věnována bude posmrtné vzpomínce veliké Slovanka, zesnulého Dra. Scheinera. — Doufáme, že se členstvo tohoto večera v hojně míře účastní.

© Tramvaj podrl starinarja. Včeraj okoli pol dvanajstih se je pripetila pred velesejnim resna tramvajska nesreča. 41 letni zbiralec starega železa Janez Slana iz Kosev pri Zgornji Šiški je pripeljal z vozikom več starega železa. Ni pa opazil, da se mu bliža tramvaj. Ta ga je podrl na tla. Nekdo je telefoniral po reševalni avto, ki je Slano prepeljal v bolnišnico. Slana ima resne notranje poškodbe in tudi nalomljeno nogo v kolku. Poškodbe pa k sreči za življenje niso nevarne.

© Nesreča neznanega moža. Po Karlovski cesti se je pripeljal včeraj popoldne okrog pol petih s kolesom neki možič, kateremu je naenkrat kolo na ledeni cesti posprnilo, tako da je omahnil in priletel z glavo naprej na trotoar ter tam nezvesten obležal. Ljudje so možu nudili prvo pomoč, nato pa poklicali telefonično reševalni avto, ki je moža prepeljal v bolnišnico. Imena neznanca pa nista mogli ugotoviti niti reševalna postaja niti bolnišnica. Neznane si je pri padcu najbrže pretresel možgane in dobil še druge težke notranje poškodbe. Do večera se neznane, kakor nam sporoča bolnišnica, še ni zavedel in ga nihče ne pozna. Je približno 28 do 30 let star, prav čedno oblečen in ima usnjen jopič. Njegovo stanje je zelo nevarno.

đinjski tečaj. Na dvorišču so se krepčali vozniki in ugibali, koliko je priženil Tone. Za vogalom so se cedile sline vaškim otrokom, ki so vneto oprezovali, kdaj bodo lahko prestregli košček boljše kruha.

Med tem so se začeli zbirati pri kčmarju Tomažu fantje, ki so se dogovorili za večerno prežo. Deset, dvanajst... Štefuc jih je priganjal, da se požurijo. V Lisjakovem lazu so imeli že vse pripravljeno, da potegnejo mitnico. Urno so prepleli cesto z venci, na vsako stran so postavili hojce, ki so jih okrasili s papirnatimi trakovi v pisanih barvah. Vetril se je z njimi prijetno pograeval. Nato so se poskrili za grmičevje in prisluškovali, kdaj udarijo konjska kopita in se utrne svatovski vrisk.

Štefuc se je nestrpno oziral proti fari, če se bo kmalu pokazal svatovski sprevod. Toda vas je molčala. Mrak se je tihoma gostil, ledene ceste so zgubljale srebrni lesk. V barju se je mračilo.

»Kaj jih ne bo?« je zaskrbelo nekatero. »Kar potrpite še malo! Saj ne boste zastoj prezebal,« je tolažil Štefuc in stekel na klanec. Vse je molčalo, trate, goli bregovi, hiše, ki so se zgubljale v somrak. Nič se ni ganilo, še papirnat trakovi vrh smreč so nehal šelesteti. Svatov le ni bilo! Kaj so se premislili?

»Štefuc! Čakanja je dovolj, zebe me kakor potepnega psa. Kar b Klančarju bom stekel in pogledal, zakaj jih ni,« se je premislil Jernač.

»Čisto prav! Pri takem prežanju bomo komaj lisjaka pričakali ne pa svatov,« je pritrdjevala večina.

Ko je prišel Jernač do Novakije, je že začel svatovsko ukanje in harmoniko. Pred Klančarjevo hišo so se hladili razgreti plesalci, konji so rezgetali, bas in vijolina sta plesigala svate. Jernač je od pastirjev zvedel, da se je izvršila poroka še pred krščanskim naukom! Preža se jim je torej izjalovila. Nalene! Kakor nor se je pognal nazaj na polje, da bi preje dosegel tovariše, ki so nestrpno stopicali okoli smreč.

»Potegnili so nas! Ze ves popoldan se gostijo,« je ježno zakričal Jernač.

»Ja, pa brez župnikovega blagoslova?« je otročje zdvomil mladeč, ki je privrkal stal na preži.

»Bedaki! Poroka je bila že pred krščanskim naukom.«

Maribor

Okrožno sodišče ima ogromno dela

Da je mariborsko okrožno sodišče z delom preobremenjeno, se je v naši javnosti že čestokrat naglašalo. Teritorij, ki spada pod omenjeno sodišče, je v Sloveniji največji in zato je bilo že v načrtu osnovevanje novega okrožnega sodišča za vzhodni del Stajerske in Prekmurja s sedežem v Ormožu, ali Lutomeru ali Murški Soboti. Svoječasno je izgledalo, da bo postalo osnovevanje drugega okrožnega sodišča za Slovensko Krajino in vzhodno Stajersko aktualno, toda proračunske zapreke so izvršitev načrta doslej onemogočale. Nazorno nam prikazuje veliko obremenjenost mariborskega okrožnega, pa tudi okrajnega sodišča naslednje številke, primerjane z obremenitvijo drugega največjega slovenskega sodnega teritorija, okrožnega sodišča v Ljubljani.

Meničnih tožb beleži mariborsko okrožno sodišče v preteklem letu 794, ljubljansko 817; ostalih civilnih tožb mariborsko 1408, ljubljansko 1192, priživov prvo 392, drugo 388; rekurzov 437 proti 393; kazenskih postopanj 3997 proti 3939; kazenskih postopanj proti mladoletnim 25 proti 42; obtožnice 1862 proti 2179; priživov okrajnega sodišča 274 napram 221 v Ljubljani, civilnih kontradiktornih sodb 300 v Mariboru napram 249 v Ljubljani.

□ Spored umetniške akademije v korist pomožni akcij. Na umetniški akademiji, ki se bo vršila v korist pomožni akcij dne 3. februarja v veliki dvorani Uniona, se bo izvajal sledeči spored: J. Glaser: Mariborska legenda, recitira Vladimir Skrbinšek; Viktor Parma: Poslednja noč in Projekt, tenor-solo Belizar Sancin, pri klavirju prof. V. Mirk; Vasilij Mirk: Sneg in Oskar Dev: Kanglica, sopran-solo Antonija Skvarča, pri klavirju prof. V. Mirk; Oskar Dev: Turek; Karol Pahor: Hrepenenje; Vasilij Mirk: Odkrij nam zarja svoj obraz, poje pevski zbor Glasbene Matice, dirigira prof. V. Mirk. Po odmoru: Vasilij Mirk: Narodna romanca, sopran, sopran-solo Antonija Skvarča; pevski zbor »Maribor« in orkester (dirigent J. E. Gašparič). Oskar Dev: Vzdih; Vasilij Mirk: Pravijo ljudje, bariton-solo Franjo Neralič, pri klavirju prof. V. Mirk; Filip Bernard: Lejla, fantazija za violino in orkester (se izvaja prvič). Aleks. Zarzycki: Mazurka, violina-solo Fani Brandlova s spremljevanjem orkestra (dirigent ravnatelj Jos. Hladek-Bohinjski). Franc Liszt: Preludij, simfonična pesnitev za veliki orkester (dirigent ravnatelj Jos. Hladek-Bohinjski).

□ Iz seje mestnega sveta. Mestni svet mariborski je na svoji seji v sredo, podelil gradbeno dovoljenje Francu Perglerju za preureditev lope v poslovne prostore in garažo. — Uporabna dovoljenja so dobili: Cas Franc za gradbo stanovanjske hiše v Metelkovi ulici 56, Snoj Franc in Jožefa za gradbo enonadstropne stanovanjske hiše v Kettejevi ulici 29 in Mosič Viktor in Melita za gradbo prilicne stanovanjske hiše v Kettejevi ulici 27.

□ V Mariboru bo v bodoče 15 volišč. Kakor smo zvedeli, bo v bodoče določenih za mesto Maribor za slučaj morebitnih volitev 15 volišč, mesto dosedanjih 11, ker se pokazala za to potreba pri popravil volivnih imenikov radi naraščajočega števila volivcev.

□ Tiskovine za kuluk, ki jih potrebujejo občine za sestavo imenika vseh obvezancev, se dobijo v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

□ Grobovi se množe... V ormoški bolnišnici je včeraj izdihnil vratar drž. železnice Ivan Zdošek v starosti 46 let. Mestni pogrebni zavod prepelje truplo pokojnika v Maribor, kjer bo položeno k večnemu počitku v soboto ob pol 4 popoldne na františkanskem pokopališču. — V Smetanovi ulici je umrl 73-letni zasebnik Anton Barboš. Pogreb se vrši danes popoldne ob 4 na mestno pokopališče. — Rajnima lahka zemljica domača; žalostnim naše globoko sožalje!

□ Z ozirom na pritožbe, da se niso po vseh hišah pobirale za Pomožno akcijo stare obleke in obutev kakor tudi denarni prispevki, naproša mestno načelstvo vse meščane, ki so se pri zbirki pomotoma prezrli, da darove, namenjene Pomožni akciji, izročijo neposredno mestnemu načelstvu in sicer gotovino mestni blagajni, Slomškov trg 11, naturalije pa socialno-političnemu uradu Rotovški trg št. 9.

□ Nova knjiga na mariborskem knjižnem trgu. Včeraj je izšla v tukajšnji Cirilovi tiskarni »Sociologija«, ki jo je spisal odlični mariborski pisatelj dr. Josip Jeraj, ki sistematično in celotno zajema in obravnava sociološke probleme. Knjiga se bo

Okrajno civilno sodišče je obravnavalo v minulemu letu v Mariboru 7055, v Ljubljani pa 5848 slučajev, bagatel 253 proti 131, kazenskih slučajev 2732 napram 2700, proti mladoletnim 70 in 52, eksekucij v Mariboru 9894, v Ljubljani 9002, izvenspornih slučajev, zapuščin itd. 1475 napram 1468, varstvene zadeve in nezakonska deca 737 napram 380, vpisi v zemljiško knjigo 7304 napram 7102, kontradiktornih sodb 492 in 488. Skupno beleži deželno in okrajno sodišče v Ljubljani v preteklem letu 37.076 slučajev, okrajno in okrajno sodišče v Mariboru pa 38.513 slučajev. Presežek v Mariboru znaša torej 1437.

Nasprotno pa izgleda število moči, zaposlenih na obeh omenjenih naših največjih sodiščih. V preteklem letu je bilo na sodišču v Ljubljani nastavljenih 28 sodnikov, v Mariboru pa 26, praktikantov v Ljubljani 16, v Mariboru 14; pisarniških uradnikov v Ljubljani 27, v Mariboru 24; ostale pisarniške moči v Ljubljani 33, v Mariboru 29. Mariborsko sodišče je moralo, kakor sledi iz navedenega, v preteklem letu obvladati mnogo višje število slučajev z manjšim številom moči, kakor je to bil slučaj v Ljubljani. K temu navedimo še število odvjetnikov, ki znaša v Ljubljani 81, v Mariboru pa jih je 41.

uporabljala tudi kot učna knjiga v vseh šolah, kjer se sociologija obravnava. Cena razmeroma zelo obsežni knjigi v lepi opremi je nizko določena, in sicer 27 Din. Izšla je v samozaložbi; naročila pa sprejema tudi Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

□ Meljsko kat. prosvetno društvo uprizoni v nedeljo s pričetkom ob pol 17 v Omladinskem domu v Cvetlični ulici 28 znano trodejanko »Razvalina življenja«. Prijatelji naše prosvete!

□ SK Maraton plavalna sekcija. Nocoj ob običajni uri redni trening za gospode. Točno in vsil!

□ Novo podjetje Sladkogorske papirnice. Sladkogorska tovarna lepeneke gradi novo tovarno za izdelovanje valovite lepeneke, ki bo prvo tovrstno podjetje v naši državi. Tovarniško poslopje je že dograjeno in v kratkem bodo pričeli z montažo strojev, da bo podjetje predvidoma na pomlad že v obratu. Kapaciteta novega podjetja bo znatna, ker rabijo valovito lepenco v velikih količinah razna kartonažna podjetja, posebno pa se uprava monopolov.

□ Električno pekarno gradi mariborska Nabavljalna zadruga drž. uradnikov, ki bo pekla kruh v lastni režiji za svoje člane. Pekarna bo opremljena z najmodernejšimi tovrstnimi stroji, ki se že montirajo.

□ Sorodniki med seboj. Zgodbo o srditem pretepu med samimi sorodniki in Janžekovskem vrhu je obravnavalo včeraj mariborsko okrožno sodišče. Pretep se je vršil dne 14. oktobra preteklega leta in včeraj je stal pred senatom glavni krivec Janez Pukšič, posestnik iz Janžekovskega vrha. Po obtožnici se je dogodek pripetil na sledeč način: Pri obtožencu živi na preužitku njegov tast Janez Marinič, ki je prepustil svoji hčeri in zetu lepo posestvo. Med zetom in tastom pa razmerje ni bilo razveseljivo ter so bili prepripi na dnevnem redu. 14. oktobra sta se pripeljala brat obtoženca Anton Pukšič z ženo Rozalijo, ki je tudi hči Mariniča ter torej obtoženčeva svakinja. Nameravali so naložiti na voz pohištvo, katerega je zapustila Mariničeva pokojna žena svoji hčeri Rozaliji. Tega pa obtoženec Janez Pukšič ni hotel pripustiti ter je zaradi tega prišlo med vsemi do srditega prepira, tekom katerega sta Marinič in Anton Pukšič napadla Janeza Pukšiča ter ga obdelovala z železno palico in brezovim kolom. Obtoženec je nato zgrabil branovlec ter udaril tasta s tako silo po glavi, da se je zgrudil nezvesten. Obrnil se je nato proti svoji svakinji — bratovi ženi ter tudi njo pošteno obdelal in še ugriznil v desno roko. Tastove poškodbe so bile zelo resne, ker mu je počila čelnica ter se je moral dolgo zdraviti. Hudega Janeza Pukšiča je obsodilo mariborsko sodišče na 5 mesecev strogega zapore in 400 Din globe, v slučaju neizterljivosti pa še 7 dni zapore.

□ Obsodba Mohorkovega pajdaša potrjena. Kasacijsko sodišče v Zagrebu je zavrnilo priziv in zahtevo po reviziji procesa ter potrdilo obsodbo mariborskega senata, ki je dne 2. novembra 1931 obsodilo Mohorkovega pomagača Friderika Klančnika na 20 let robove. Klančnika so radi tega včeraj prepeljali iz prostorov jetnišnice v kaznilnico, kjer bo za dolgo dobo dvaletih let njegovo domovanje.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 29. januarja: Zaprtlo.

»Fantje! Sedaj pa vsi k Tomažu. potem jim pa napravimo mačjo muziko, da bodo za večno pomnille!«

Vsa gruča se je vsula na vas v krčmo.

»Kčmar! Danes mora teči vino od mize!« je kričal Štefuc.

»Kaj ste že odpravili?« je skušal previdno pčizvedeti kčmar.

»Potegnili so nas! Zastoj smo čakali, sedaj jim pa zagodemo, da bo jo!«

»Kar pomirite se, Zdobrajte se z njimi...« je pogovarjal Tomaž razburjene mladeniče, ki so pili čez mero.

»Nikdar! Ali ženitvanjski tolar, ali... Fantje! Sedaj pa h Klančarju.«

Divji vriski so presekali nočno tišino, privezani psi so se začeli trgati, skrben gospodar je vrgel zapah čez vrata in privil luč. Ko so prišli ponočnjaki pred Klančarjevo hišo, sta se po kratkem posvetu podala med svate Štefuc in Jernač, da posredujejo radi odkupnine in ženitvanjskega tolarja. Ker ju pa svatje niso pustili v družinsko sobo, kjer sta se nahajala Micika in Tone, sta se vrnila praznih rok.

»Auf bikse!« je zarjul Štefuc in se opotekel na pragu.

»Auf... auf!« so se mu pridruževali pajdaši, se plazili pod okni ter potiskali klobuke na oči.

»Na korajžote!«

»Ženitvanjski tolar... sicer bo vse drobno,« Nekdo je udaril s palico po oknih, da je počila steklovina. Okoli vogala so priketli nekateri vozniki, dva radovedna svata sta pogledala na cesto ter se brez besede umaknila. Zmešnjava so je stopnjevala, v veži se je oglašil starešina Kržič ter začel grajati razgrajate.

»Po ženitvanjski tolar smo prišli!« je donelo iz fantovskih grl.

»Kdo vam ga je pa obljubil?« se je možato postavil starešina.

»Tine naj pride ven. S tabo se ne bomo razgovarjali, stiskate starle!«

Kržič je stopil med fante in jih pogovarjal: »Ako ste prišli v goste kot dostojni mladeniči, tedaj prisedite z nami k svatovski mizi in se veselite, ako ste prišli izzivat, vam odsvetujem, da še kaj dolgo razgrajate.«

Tudi domači vozniki so začeli pozivati fante naj se razidejo. Nekdo je v šali počil z bičem, kar je fante še bolj podžgalo.

»Kdo nas hoče pretepati?«

»To bo krvava fantovščina!« so grozili nekateri v temi.

»Fantje, rotim vas, odnehajte, da ne bo nesreče. Nihče vam ne bo napravil zlega!« je še enkrat poskusil pomiriti starešina fante.

Domači so postavili luč na okno, da bi preprečili pretep. Tudi Tone je prišel pred hišo in pogovarjal razgrajate:

»Jesti in piti vam dam, kolikor si poželite, denarja pa ne!«

»Moraš le sisknil Štefuc sredi gneče,«

»Jaz sem gospodar in dajem po mili volji, komur hočem in kar se mi zdi primerno ter pošteno,« je užaljeno zavrnil Tone izzivače.

Ko je zaznala Micika za nevarnost, je takoj prihitela in prosila Toneta, da se ne spušta z nerazsodnimi fanti v prepir. Toda zla usoda je že razgrnila črni plašč! Pamet in ljubezen sta se srečala s sovraštvom in alkoholom. Nož se je zabliakal v pramenu slabe leškerbe. Štefuc se je pritajil, usločil hrbet ter preže čakal za hrbiti kričevih fantov. Ko je postala zmeda najhujša, se je mačje pognal in zapilil nož v Tonetov vrat. Jeklena konica je lahno škrtnila ob kosti, družice so zavpile ter se razbežale, nekdo se je komaj osvestil in viknil:

»Z nožem ga je!«

Toneta je malce zasrbelo na vratu, prijetna toplota je hipoma prevzela, kakor bi mu nekdo položil gorak obkadek okoli vratu. Toda čudovito ugodje se je nenadoma prevrglo v grozno, neznožno bolečino. Kričnil je in pal vzrak. Nevestine roke so ga prestregle, kri je okropila poročno obleko. Svatje so se strnili okoli ranjenca ter ga prenesli v hišo. Jok in obup sta navdala goste. O Bog! Sredi veselja težka smrt! Morilec je porabil zmedo in se zgubil v temi. Njegovo sled je izdal mrličski plič, ki so ga zbudili bežni koraki...

Sredi posta je Tone radi rane preminil. Mlada vdova je zaplakala, rakiški senožeti so vzdihale, brasti pod Vihro so strepetali. Morilca pa so zajeli orožniki ter ga prepustili roki pravice.

Vsa ta nesreča radi ženitovanjskega tolarja!

Dnevna kronika

Koledar

Petek, 20. januarja: Frančišek Saleški, cerkveni učenec.

Novi grobovi

† V D. M. v Polju je umrl gostilničar in posestnik g. Leopold Kuhar. Pokopali ga bodo danes ob 4 popoldne.

† V Ljubljani je umrla gospa Mara Hojan, soproga knjigovodje. Pogreb bo danes popoldne ob 4.

† V Trnovem je umrl g. Franc Deleja, gostilničar in posestnik. Pogreb bo danes ob 10 popoldne.

Pokojnim svetila večna luč! Zaljubljen naš iskreno sožalje!

Osebnosti

== Duhovniške izpremembe. V včerajšnjem poročilu so se vrinile nekatere pomote; pravilno se glasi: Prestavljeni so gg. kaplani: Franc Kolenc iz Murske Sobotice za kornega vikarja v Mariboru, Venceslav Jastrebničnik iz Dravice v Ponikvi ob j. ž., Matija Kreuh iz Ponikve k Mali Nedelji, Ivan Mak iz Selnice ob Dravi v Ormožu, Vinko Pivec iz Cirkove v Selnici ob Dravi in Jožef Vojkovič iz Male Nedelje v Mursko Sobotico.

== Poročila se je v frančiškanski cerkvi v Ljubljani gospodična Jožica Pogačnik, hčerka posestnika in gostilničarja z gospodom dr. Miletom Rošom. Obilo sreče!

Surov fantovski napad

Kdo je pravi krivec?

Dobrna, 26. jan.

V nedeljo popoldne so pri nekem posestniku obhajali ženitovanje. Po stari slovenski navadi so se ob tej priliki zbrali bližnji in daljni sorodniki, da počaste s svojim obiskom novoporočence. Kakor običajno, so se tudi to pot zbrali o mraku voglarji in če mogoče da si tudi namočijo žejna grla.

Pozno zvečer je prišel mimo hiše, kjer so obhajali ženitovanje, mesarski pomočnik Habé Bernard, ki je šel v hribe ogledat živino. Nič hudega sluteč je prišel med veselo voglarjev, ter je po kratkem postanku mirno nadaljeval pot proti Dobrni. Ko je napravil par korakov, skočita nenadoma za njim dva kmetska fanta. Eden mu je skočil pod noge ter ga prevrnil. Drugi ga pa naskočil z odprtim nožem, ter ga zabode v hrbet. Zada mu še težke rane na obeh rokah, nakar oba napadalka pobegneta v noč.

Nesrečni Habé Bernard, kateri je bil težko ranjen, se še z veliko težavo privleče do bližnjega sosedja, kjer se pa vsled izgube krvi zgrudi. Drugi dan je prišel zdravnik, ga obvezal in odredil, da ga prepeljejo v bolnišnico.

Kaj je vzrok tej surovosti kmetičkih fantov, ni težko ugotoviti: Fantom manjka izobrazbe, manjka jim dobrih in kmetiskemu stanu prikladnih organizacij in društev. Sedaj tantje nimajo društva, kjer bi imeli sestanke in razna predavanja, zato seveda iz dolgega časa začnejo popivati, ter tako postanejo pravi pijanci, pozneje slabi gospodarji, pretepači in — sramota vsega slovenskega naroda.

Ostale vesti

— Prijava drž. upokojencev za prejemanje draginskih doklad. Z uredbama fin. ministrstva št. 75.500-I od 27. oktobra 1931 oz. št. 76.000-I od 5. decembra 1931 je predpisano, da morajo vsi državni upokojenci (upokojenke), njih vdove in sirote najkasneje do 1. marca 1932 predložiti izplačevalni blagajnici, t. j. odseku za računovodstvo dravske finančne direkcije, nove prijave. Obrazec za te prijave je bil predpisan z odločbo fin. ministrstva od 12. decembra 1931, št. 83.500-I in je objavljen v Službenem listu od 16. januarja 1932, kos 4. Prijavne obrazce je izdalo in založilo »Društvo državnih upokojencev in upokojenek v Ljubljani«, kjer jih je dobili proti plačilu 1 Din za komad. Kakor sporoča imenovano društvo se prijavi obrazci dobe pri vseh tobačnih zalozhah v dravski banovini, v vsakem posrednem kraju, kjer je sedež okrajnega sodišča vsaj v eni trafiki, v Ljubljani v trafiki Pogačnik R. (prej Blaž) na Dunajski cesti (Matianova hiša), v Mariboru v trafiki Svetek Pavle v Gosposki ulici, v Celju pa v trafiki Perovšek Alme na Kralja Petra cesti. — Vsi predlagatelji prijav se pri tem opozarjajo, da morajo biti prijave pisane in podpisane lastnoročno in čitljivo, sicer se ne bodo obravnavale. Tistim upokojencem, ki bi do 1. marca t. l. prijavo po novih obrazcih ne predložili, se ustavi nadaljnje izplačevanje doklad, dokler se ne vložijo prijave. K prijavi je priložiti v dokaz resničnosti navedb vse potrebne listine. Vendar upokojencem, ki so že v minuli jeseni predložili prijave in dokazilne listine, ter listin ni treba vnovič predlagati. V bodoče pa bodo morali predlagati listino samo v dokaz sprememb, ki ustvarjajo zanje nova prava do draginskih doklad. — Prijavne tiskovine je izpolniti točno, pazljivo in pravilno. Za neresenične prijave so predlagatelji kazensko in disciplinsko odgovorni. — Opozarjajo se tudi vsi upokojenci, naj v obrazcu točno navedejo številko svojega likvidacijskega lista, ki je označena na vsakem mesečnem čekovnem odrezku. — Natančnejša navodila za izpolnitev prijavnih tiskovin so natisnjena na obrazcu samem. Po njih se je natančno ravnati.

— Zimski kmetijski tečaj v Bogojini: Tečaj je otvoril sreski kmetijski referent g. Lipovec v navzočnosti zastopnika okrajnega načelnika g. Zornca, šol. upravitelja Benkoviča, župana občine Bogojina in 80 udeležencev. V tečaj je vpisanih 56 kmetičkih fantov iz občin Bogojina, Ivanca, Bukovnice, Strehovec in Filovci. Poleg tega pa prihajajo na posamezna predavanja tudi drugi kmetovalci, ki niso vpisani v tečaj. Povprečna udeležba na predavanjih je 80. Za posamezna predavanja vlada veliko zanimanje.

— Kmetijski pouk po radiu v prvi polovici februarja. V četrtek, dne 4. februarja t. l. bo predavanje »O živinorejskih združenjih in društvenih prireditvah preteklega jeseni«. Predavanje bo v obliki razgovora, ki ga podasta inž. Zidanšek in inž. Wenko. Predavanje o travništvu, ki je bilo določeno za nedeljo, dne 7. februarja in četrtek 11. februarja, zaradi nepredvidenih ovir odpade, vršilo se bo pa enkrat pozneje, o čemer bodo poslušalci pravočasno obveščeni po dnevnih listih in listu Radio Ljubljani. V nedeljo 14. februarja ob 8 zjutraj predava gosp. Martin Župane o predmetu: »Naša domača svinjereja in nasveti za njeno zboljšanje«.

— Vremensko poročilo Direkcije državnih železnic v Ljubljani po stanju dne 28. jan. ob 8 zjutraj: Bistrica-Bohinjsko jezero —11, jasno, snega 18 cm; Brežice —7, jasno; Celje —4, jasno; Dravograd-Meža —10, megla, snega 8 cm; Jese-

nice —8, jasno; Kamnik —3, megla, snega ni; Kranjska gora —7, jasno, snega 30 cm; Kočevje —9, jasno; Kotoriba —4, jasno; Ljubljana g. k. —5, jasno; Ljutomer —4, jasno; Maribor g. k. —5, jasno; Novo mesto —7, jasno, snega 5 cm; St. Janž na Dolenjskem —2, jasno, snega 2 cm; Tržič —6, jasno; Rakek —8, jasno.

— Vremensko poročilo iz Kranjske gore po stanju dne 28. januarja 1932 ob 7 zjutraj: Barometer 778 mm, temperatura —7 C, vreme jasno in mirno, veter sever, sreža 30 cm, smuka idealna, skakalnica uporabna in v brezhibnem stanju pripravljena za 1. prvenstveno prireditev LZSP dne 30. in 31. jan. pod pokroviteljstvom bana drav. banovine g. dr. Drago Marušiča. Sankalšče uporabno. Izgledi za nedeljo odn. praznik odlični.

Čevljarji, stremite k dovršenosti!

Gumijasta koža „REKORD“ Vam olajša delo, Vam poveča dobiček, zniža vsled svoje cenenosti Vašo prodajno ceno in Vam s tem privabi nove odjemalce.

Gumijasta koža „REKORD“ je irpežnejša od usnja, jo je mogoče šivati in zbijati, ne da jo namakate.

Rabite tudi ameriansko lepilo „REKORD“ za vsako vporabo, in nepokondiljive gumipete „REKORD“.

Zahtevajte vso to robo od Vašega dobavitelja.

V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 7 od 27. januarja t. l. je objavljen »Zakon o lovci«, dalje »Uredba o nagradi dnevniciarjem min. za zunanje posle«, »Izprememba § 1 uredbe o draginskih dokladah civ. drž. uslužbencev«, »Pravilnik o praktičnem izpitu trsniciarjev za voditev privatnih trsnic«, »Pravilnik o pobiranju in obračunavanju žigovine za merila in dragocene kovine«, »Odločba o dnevnicih za delavska potovanja«, »Razširitev kraljevske pristojnosti p. edstojništva mestne policije v Celju«, »Telefonski promet Bled—Italija«, »Razpis o podstavi za pretvarjanje m³ lesa v kilogramce«, »Seznam držav, ki so ratificirale konvencijo o svetovni poštni zvezi«, »Izjava Vel. Britanije k poštni konvenciji za Tanganjiko«, »Konvencija o avtomobilskem prometu, ratifikacije in veljavnosti«, »Veljavnost sporazuma z Madžarsko glede agrarnih stvari, Ratifikacija konvencije o oprostitvi carinskih formalnosti, po Letonski«, »Ratifikacija konvencij o postopanju za vojnimi ujetniki in za izboljšanje usode ranjenecv in bolnikov za vojne, po Letonski«, »Ratifikacija konvencije za pobiranje ponarejanja denarja, po Rusiji in Monaku«, »Ratifikacija konvencije o poštni hranilnici, po Poljski«, »Pristop Vel. Britanije konvenciji za pobiranje trgovine z ženskami in otroki«, »Ratifikacija konvencij o odškodnini za nezgode in o zavarovanju delavcev za bolezni, po republiki Čile«, »Pristop Belgije k zapisniku o stalnem mednarodnem sodišču v Haagu«, »Pristop republike Čile konvenciji o nočnem delu žensk«, »Razglas o izpremembi pristojnosti nekaterih tehničnih razdelkov« in »Objave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1932«.

Pri razdražljivosti živcev, glavobolu, pomankanju spanja, utrujenosti, pobitosti, tesnobošnem čutu imamo z naravno »Franz-Josef« grenčico pri rokah domače sredstvo, ki vsako razburljivost, naj izhaja iz katerega koli prebavnega dela, takoj ukroti. Zdravniški strokovnjaki priznavajo, da učinkuje »Franz-Josef« voda zanesljivo tudi pri ljudeh visoke starosti. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah

— Sadjarska in vrtnarska podružnica Konjice ima v nedeljo, dne 31. t. m. v deški osnovni šoli občni zbor, ki se bo vršil po otvoritvi vinske razstave, na kateri bodo razstavljena tudi jabolka priznanih domačih vrst. O sadjarstvu bo predaval okr. kmetijski referent Nemec Ivan.

— Otroci se igrali s patrono. Še vedno se dogajajo, zlasti na deželi, nesreče s patronami in drugimi eksplozivnimi snovmi, ki skoraj vse izvirajo še iz za svetovne vojne, čeprav je že skoraj 14 let, odkar je minula. Včeraj popoldne je našel 7 letni sinček kmeta Anton Drobnič v Pijavi gorci dinamično patrono. Igral se je z njo tako dolgo in tolkel po njej s kamnom, da je patrona eksplozirala in raztrgala dečku dlan leve roke. Ranjenega dečka so včeraj prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Deček bo najbrže ob leto roko.

— Padelec na cesti. V ljubljansko bolnišnico je včeraj prišel 55 letni čevljar Fortunat Globočnik, brezposelni čevljar iz Tržiča. Ta je že dne 25. t. m. padel na cesti in si zlomil desno ključnico. V bolnišnico pa je prišel šele včeraj.

— Falska elektrika v Čakovcu. V Čakovcu polagajo kabel za električno omrežje. Kopenje jarkov je težavno, ker je talna voda zelo visoka in takoj zalije jarek. Morali so vodo izčrpati, preden so položili kabel. Tako bo tudi Čakovec zamenjal električni tok domače elektrarne s tokom falske elektrarne. Cena kilovatu bo ostala neizpremenjena.

— Stroškov svojega pogreba ne plačati. V mali hrvaški vasi se je pripetil čuden slučaj, ki se je razvil v zadevo, s kakršno pravniki skoro gotovo še niso imeli opraviti. Pred sodišče je bil poklican trgovec Jakob Schiller, ker se brani plačati svoje lastne pogrebne stroške. Častivredni trgovec Jakob Schiller je nekega dne zbolel, se vlegel v posteljo in umrl. Njegova mala trgovina ni prinašala toliko dobička, da bi mu prireditelj razkošen pogreb. Nasprotno, njegova vdova se je morala silno boriti z edinim pogrebnim zavodom v kraju, da bi mogla svojega moža za sprejemljivo ceno pokopati. Končno so se sporazumeli in pogreb se je vršil. Od razburjenja in žalosti pa je vdova zbolela in ni mogla iti za pogrebom svojega moža. Cerkveni zvonovi so začeli zvoniti, pogrebi so se zbrali in krsto s truplom pokojnega trgovca so nesli iz hiše. Medtem pa je vdova v svoji bolniški postelji molila in v duhu spremljala svojega

ljubljenega moža na pokopališče. Ko bi po njenem mnenju morali spustiti krsto v jamo, je nenkrat začela s tihe vaške ceste poklensko vpitje. Vstala je in šla k oknu. In kaj je videla? Njen mož je v dolgi mrtvaški srajci divje tekel proti hiši, za njim pa lastnik pogrebnega zavoda. Močno zibanje krste ga je zbudilo iz globoke nezavesti in prišel je tolči ob krsto, ravno ko je župnik opravljal zadnje pogrebne molitve. Pogrebi so odprli krsto in iz nje je vstal trgovec Jakob. Kmetje, preprosti ljudje, so mislili, da se je prikazal duh in so zbežali. Najhrabrejši pa je bil lastnik pogrebnega podjetja. Vajen mrtvih ni prav nič mislil na duha, ampak na svoj račun. Stekel je za od mrtvih vstali trgovec Jakob bo moral plačati hotel pripraviti ob pogrebne stroške. Mrtvi ne nosijo v mrtvaški srajci denarnice in trgovec Schiller je upnika zavrnil. Tudi pozneje ni hotel plačati pogrebnih stroškov. In tako sta te dni stala pred sodnikom od mrtvih vstali in dobavitelj njegove krste, ki je vložil tožbo za pogrebne stroške in navajal, da krsta ni več uporabljiva. Sodnik se je postavil na stran lastnika pogrebnega zavoda in od mrtvih vstali trgovec Jakob bo marol plačati stroške svojega lastnega pogreba.

— Mrtvec s 54.000 Din. V Novem Sadu je nekemu možu na cesti spodrsnilo in padel je na tla. Ljudje so mu takoj prihiteli na pomoč, toda ponesrečeni ni kazal nobenega znaka življenja več. Policijski zdravnik je ugotovil, da ga je zadela srčna kap. V žepu moža so našli vložno knjižico novosadske komercialne banke na ime Todorja Petroviča, trgovca v Zemunu, glasečo se na 42.902 Din, 12.000 Din gotovine in volilni listek na ime Milija Bosanskega brez navedbe kraja. Doslej še niso mogli ugotoviti, katero je pravo ime ponesrečenega moža.

— Strelji na tihotapce ob madžarski meji. V terek ponoči je obmejna straža na madžarski meji v bližini Čakovca opazila skupino mladih ljudi, ki so prihajali z madžarske strani z vrečami na hrbtu. Straža jih je pozvala, naj obstoje, nakar so se snuštili v beg. Ker se na ponoven poziv straže niso ustavili, je straža pričela streljati. Enega je krogla zadela v glavo in je bil na mestu mrtev. Drugi pa je bil lažje ranjen, vendar pa se mu je kljub temu posrečilo pobežniti z ostalimi tovariši. Pri mrtvem so našli dve vreči tobaka za pipo.

— Ali ste že vložili prijavo za pridobitno? Potrebne tiskovine ima v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Rabite: Prijavo za odmero pridobitne (letna nova tiskovina), pola 1 Din; Pripomoček za pravilno sestavo prijave za pridobitno komad 2 Din; ter Prijavo za pavšalno plačevanje poslovnega davka, pola 1 Din.

Celje

— V Dramlje bo vozil celjski mestni avtobus za čas vinskega sejma od 31. januarja do 2. februarja t. l. vsak dan ob 8 zjutraj in ob 13 iz Celja. Vračal pa se bo ob 11 in 17 iz Dramelj.

— Celjsko učiteljsko društvo bo zborovalo v soboto, dne 6. februarja ob 9 v mestni narodni šoli. Na dnevnem redu je predsednikovo poročilo, blagajniško, dopisi in dve predavanji: Dolinar: Poizkusni razredi in Vrečar: Izlet na kolonialno razstavo v Parizu.

— Težka nesreča pri delu. Posestnikovega sina, 30 letnega Antona Majcena iz Smarjete pri Skofiji vasi je v sredo 27. t. m. zagrabil doma pri delu stroj in mu zmečkal prsni koš. Prepeljali so ga v javno bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno in je prav malo upanja, da bi okrevale.

— Nesreča vsled padea. 31 letni delavec Božič Jožef, doma v Grajski vasi 55 pri Vranskem je padel na poledehli cesti. Pri padcu si je zlomil levo nogo. Prepeljali so ga v javno bolnišnico.

— Nova stanovanjska hiša. Včeraj, četrtek 28. t. m. ob 2 popoldne se je izvršil komisijski ogled nove stanovanjske hiše Pokojniškega zavoda v Razlagovi ulici. Po blagoslovitvi, ki jo je izvršil g. opat Jurak, je komisija pregledala vse prostore v novi stavbi in našla vse v dobrem stanju. Po izvršenem pregledu se je nova zgradba izročila svojemu namenu.

Velika Nedelja

V naši župniji, ki šteje 3800 duš, smo imeli lani 108 krstov in samo 49 mrljev. Vsekakor lep napredek. V tukajšnji graščini nemškega viteškega reda nastanejo s 1. februarjem spremembe. Dosedanji ekenom dr. ing. Dostal gre v Ljubljano za hišnega ekonoma, na njegovo mesto pa pride p. Ciril Lekšan, dosedaj upravitelj župnije v Ormožu, kamor pride iz Ljubljane p. Remigij Jereb.

Kranj

Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Kranju priredi v petek, dne 29. t. m. ob 20 v dvorani Ljudskega doma javno filmsko predavanje o tehniki avtogenega varjenja. Predvajala se bosta dva strokovna filma o omenjeni tehniki. Predaval bo g. ing. Knez iz Ruš, ki sedaj vodi tečaj za avtogeno varjenje v Kranju. Predvajanje filma in predavanje sta namenjena udeležencem avtogenskega tečaja, vsem obrtnikom kovinske stroke, njih pomočnikom in vajencem kakor tudi vsem onim, ki se za avtogeno tehniko zanimajo. Vstopnine ni!

Nogometna tekma na Farnovski lok. V nedeljo, 31. t. m. ob 1 popoldne se bo vršila na igrišču SODP »Triglava« na Farnovski lok nogometna tekma med SK »Dunav« iz Ljubljane in SODP »Triglava« iz Kranja. Podprimo s številnim obiskom prizadevanja agilnega »Triglava«, ki boče pokazali, da so tudi pozimi možne nogometne tekme.

Zagorje

V nedeljo popoldne ob pol 4 nastopi tukajšnje prosvetno društvo v društveni dvorani v Trbovljah s planinsko igro »Zlatoroge«. Upamo, da bo igra, združena s krasnim petjem močnega pevskega zbora, vzbudila tisto zanimanje, kakor ga je tukaj o božiču, ko so jo trikrat igrali ob nabito polni dvorani. Od 10. februarja do 13. marca se bo vršil v Mediji-Izjakah kmetijski tečaj v dvorani kmet. mlekarške zadruge. Predavalji bodo o vseh panogah kmetijstva. — V sredo 27. t. m. je obhajal g. Janko Levstik, nadučitelj na zagorski šoli 50-letnico rojstva in 30 letnico, odkar služi. Na predvečer sta mu pevski društvi iz Lok in Hotre-deža priredili pod vodstvom učitelja g. Adamiča podoknico. Zasluznemu šolniku želimo še mnogo srečnih let.

NATEČAJ

Neka združna ustanova v Belgradu rabi

3 knjigovodje - začetnike

Pogoji: 1. Da so dovršili visoko šolo ek. kom. šolo ali trgovsko akademijo ali višjo zadržno šolo. 2. Da so zadostili vojaški dolžnosti. 3. Da niso nad 26 let stari. — Prijave s predpisi dokumentov naj se pošljejo do 10. febr. na Publicitas, Beograd, poštni predal 60, pod »Konkurs«.

Jesenice

Volitve obratnih zaupnikov. Jutri, v soboto se v podjetju K. I. D. vrše volitve obratnih zaupnikov. Za volitve vlada med delavstvom močno zanimanje. To še prav posebno zaradi njih položaja in njegovega razvoja, kateremu je kot gl. zaupnik vsega delavstva načeloval g. Jeram Jurij. Kakšen bo rezultat volitev, je težko uganiti že vsled tega, ker je med marksisti opaziti že dalj časa ugovor proti nekaterim njihovim voditeljem zaradi absolutističnega delovanja. Ugodno pozicijo ima organizacija krš. socialistov, ki da slutiti, da bo pri volitvah pridobila. Volitve se bodo vršile ob 5 zjutraj nepretrgoma do 24 zvečer. Kandidatna lista Jugoslovanske strokovne zveze, skupine kovinarjev, t. j. krš. socialistov ima številko 2 (dve) in modro glasovnico.

Plui

Predavanje. Obrtno društvo priredi v petek 29. t. m. ob 19 predavanje o novem obrtnem zakonu. Predaval bo združni nadzornik g. Založnik iz Maribora. Predavanje se vrši v Narodnem domu. Radi važnosti predmeta se pričakuje obilna udeležba.

Nevarna grožnja. F. M., sin kočarja iz Spuhlje je zelo razburljivo narave. Radi neke malenkosti se je skregal z Jakobom Strelecem, posestnikom iz Spuhlje. Ker ni dobil zahtevanega zadoščenja, se je odpravil na dom poslednjega in tam začel hudo razgrajati, tako da je končno Strelec razbil vse šipe na oknih ter polomil vse okrog hiše stojeci plot. Napravil je precej škode. Strelec je M. ovdal sodišču, ki je proti nasilnežu uvedlo kazensko postopanje.

Iz policijske kronike. Aretirana je bila Ana Belčić, služkinja, rodem iz Cvetlina pri Krapini. Stražnik Peklar jo je zasačil v trenutku, ko je prodala obleko sumljivega izvora. Pri zaslišanju in potom poizvedb se je dognalo, da je ukradla razven obleke, še druge stvari svojega gospodarja, kjer je bila uslužbena. Škoda znaša 3050 dinarjev. Belčić je bila eskortirana v Maribor in izročena tamkajšnji policiji.

Sport

MEDNARODNE SMUSKE TEKME

Vrhovna zimsko-sportna instances je razpisala tekmovalce za državno prvenstvo v skokih in teku. Po zgledu drugih držav so tekme za drž. prvenstvo obenem tudi mednarodne. Letos se vrše torej drugič amaterske tekme za državno prvenstvo, pri katerih bodo tekmovali tudi inozemski tekmovalci. Lani so nastopili Čehi in Avstrijci, Čehi so pripeljali svoje kompletno moštvo, ki si je tudi pridobilo državno prvenstvo. Letos Čehi ne bodo zastopani z najboljšimi močmi, ker so poslali zastopstvo v Ameriko, kjer bodo nastopili na zimski olimpijadi v Lake Placid. Naši sosedje imajo istočasno svoje državno prvenstvo, vendar bodo poslali nekatere tekmovalce, kajti v Avstriji imajo več smučarskih zvez. Najbrž bodo Avstrijo zopet zastopali isti tekmovalci kot lansko leto.

Prvi pridejo k nam edinele Nemci, ki poslejo svojega najboljšega tekmovalca Müllerja, večkratnega državnega prvaka. Müller je doma iz Bavarske, kjer so najboljši nemski smučarji. Z njim pride tudi Leitpold, kot spremljevalec pa znani sportni časniki dr. Huther. Kot lani, čaka naše smučarje zopet teška naloga. Se posebej, ker ni gotovo ali bo mogel tekmovali naš najboljši — Joško Janša.

Tekme se bodo vršile v Mariboru, kjer so zgradili novo skakalnico. Mariborski smučarji so že pokazali, da znajo dobro organizirati. Poleg tega ima pa prvenstvo v Mariboru še eno prednost. Vrš se v bližini večjega mesta in bodo imeli prireditelji veliko gledalcev. Gotovo veliko več, kot lani v Bohinju. Prireditve ne bo odvisna toliko toliko od izletnikov, kakor v Bohinju. V Mariboru samem je tako zanimanje za zimski sport, da bo enakalnim tekmam prisostvovalo več tisoč gledalcev. Tako, da bodo letošnje mednarodne tekme uspele še bolj kot lani.

PRVENSTVO LJUBLJANSKE ZIMSKO-SPORTNE PODZVEZE

Prvenstvo LZSP v kombiniranem tekmovalja se vrši definitivno dne 31. I. in 2. II. 1932 v Mojsstrani. — Dne 31. I. se vrši tek na 15 km s startom v Mojsstrani ob 10. uri. Cilj istotam. Zrebanje se vrši ob 8 zjutraj v hotelu Triglav v Mojsstrani. Tek se bo ocenil za kombinirano tekmovalje, pa tudi ločeno, tako da je v teku mogoče tekmovaliti tudi onim, ki ne bojo skakali. — Dne 2. II. se vrši tekmovalje v skokih na skakalnici v Mojsstrani. Začetek skakanja ob 13.30. Vsek tekmovalce ima po dva skoka v konkurenci. Očena za podvezno prvenstvo se izvrši nato kombinirano za tek in skoke ter se razglase rezultati in razdele darila 2. II. ob 16 v hotelu Triglav (pri Ra-biču) v Mojsstrani. — Ocenitev skokov pa se bo izvršila tudi ločeno ter je mogoče tekmovaliti tudi samo v skokih. — Tekmujejo lahko vsi pri JZSS verificirani tekmovalci. Prvoplasirani v kombiniranem tekmovalju dobi naslov: »Prvaka LZSP za 1931-1932« in častno darilo. Drugi in tretji v kombiniranem tekmovalju prejmeta častni darila. Prvi v teku, ki ne prejme darila že v kombiniranem tekmovalju, ali ki je tekmoval samo v teku, prejme kot darilo tekmovalne smuči. Prvi v skokih, ki ne prejme darila že v kombiniranem tekmovalju, ali ki je tekmoval samo v skokih, prejme kot darilo skakalne smuči. Ker je mogoče tekmovali v kombiniranem tekmovalju, ali samo v teku ali pa samo v skokih, je toraj dana možnost udeležbe prav vsem tekmovalcem. Zato se pozivajo vsi podvezni člani (klubi in društva), da se tekmovalja udeležijo s svojimi tekmovalci, vsak član podzveze pa naj pošlje najmanj svojega klubskega — društvenega prvaka, da bo udeležba čim silajnejša in da se pomerijo med seboj vsi tekmovalci ter morda med njimi najdejo novi talenti.

MOTO-SKI-JOERING

Posebna atrakcija Bleda je zamrznjeno jezero, ki nudi obilo možnosti za drsanje. Sportni klub Bled je zato sklenil prirediti prihodnjo nedeljo dne 31. januarja 1932 na zamrznjenem jezeru moto-ski-joering, za katerega vlada že danes po vsem Gorenjskem veliko zanimanje. Zamrznjena gladina nudi smučarjem in motociklisti sijajno brzino do 80 in več km na uro. To je vse kaj drugega kakor konjski ski-joering na suhem. Prireditve je zamišljena v večjem stilu in bo ena največjih letošnjih zimsko-sportnih prireditev na Bledu. Po dovršenem moto-ski-joeringu se bodo vršile na jezeru razne propagandne tekme kakor: hitrostni tek blejske dece, dirka enovprežnih sank, dirka kolesarjev, ob zadostnem številu prijav konjski ski-joering, curling-tournir Milno—Grad etc. Zmagovalci v posameznih tekmah dobijo primerna dragocena darila, ki bodo razdeljena zvečer. — Slovenski sportniki vse Slovenije vabljeno, da si ogledajo hitrostne rekorde moto-ski-joeringa na zamrznjenem blejskem jezeru.

Pred pričetkom razorožitvene konference

Dne 2. februarja bo v Zenevi pričela velika mednarodna konferenca za razorožitev, ki bo trajala gotovo več mesecev. Konference se bodo udeležile po svojih zastopnikih tudi države, ki niso članice Zveze narodov. Prinašamo slike nekaterih voditeljev delegacij. Zgornja vrsta od leve na desno: Sir John Simon (Anglija); dr. Beneš (ČSR); Nadolny (Nemčija); Zaleski (Poljska). — Spodnja vrsta od leve na desno: Grandi (Italija); Litvinov (Sovjetska Rusija); Tardieu (Francija); Gibson (Amerika).

V zlati kletki

Berlinsko obrtno sodišče je ugodilo zahtevi neke služkinje, ki je terjala svojo plačo. Zadeva je zbudila veliko zanimanje, ker je bil tožen eden izmed vodilnih nemških težkih industrijalcev z več milijonskim premoženjem. Hišna je pripovedovala: »Ko sem prišla v mesto, kjer sem imela nastopiti službo, se me naravnost zavzela. Tudi poprej sem imela dokaj dobre službe, a kaj takega nisem pričakovala. Na razpolago mi je bilo posebno

ločeno stanovanje: dve sobi s kopalnico, in razen mene nikogar notri. Gospa je bila takoj prijazna, da ne morem povedati. Hrana je bila sijajna. Nikoli poprej nisem mislila, da bom tako gospodsko jedla. Kratkotrajno je hišna po pravici mislila, da se ji je nasmešnila sreča. A kmalu se je na svoje začudenje morala prepričati, da ne sme storiti koraka, ne da bi ji sledila gospodinja ali drugi opazovalec. »Ko sem pospravljala sobe,« pripoveduje dekle, »me je stalno kdorkoli opazoval. Naposled sem pričakala drugo nedeljo, ki je bila po določilih službene pogodbe moj prosti dan. Popoldne sem smuknila iz hiše, a gospodinja me je pričakovala pred vrati v luksurnem avtomobilu. Ponudila mi je prostor in me peljala v modno restavracijo, kjer sva poslušali godbo in pili čaj. »Kam pa hočete zdaj?« me je vprašala po koncertu, v gledališče ali kinematograf?« Hišna se je prepričala, da ne sme niti trenotek ostati na samem. A iz katerega vzroka? To je zvedela šele polagoma in dokaj pozneje. Gospodar po stalnih polomih ni zaupal nobeni banki ter je hranil doma velike denarne zneske. Stalno se je bal, da ne bi to zvedeli razbojniki in tatovi. Sporo sleherni noč je presedel pri pisalni mizi, preševal novce, odpiral in zopet zapiral oklopne blagajne. Hišna se je naposled prepričala, da zataji gospodinja vsa pisma, ki jih je dobivala od sorodnikov in znancev. Naveličala se je zlate kletke, kjer je bila popolnoma odrezana od ostalega sveta. Zaprta stila je službo in sodnijskim potom morala zahtevati plačo.

Zdravnik: »Vi ne smete piti!«

Pacijent: »Sem abstinent.«

Zdravnik: »Tudi kaditi ne!«

Pacijent: »Sem nekadilec.«

Zdravnik: »... potem vam svetujem, da vprašate za svet takega specialista.«

Izdajalec? General Ma, hrabri kitajski general, je bil poveljnik kitajskih čet v Mandžuriji in se je prvotno zelo hrabro in uspešno boril proti Japoncem. Nedavno pa je stopil na stran Japoncev, ki so ga v mestu Čičkarju sprejeli z vsemi vojaškimi častmi. Govorijo, da je izdal kitajske interese, da bi postal guverner neodvisne Mandžurije.

J. Piber:

Nekaj spominov na zgradbo bohinj. predora 1901—1905.

Bilo je ob pozimskem času po novem letu 1900. Zgleda se pri župniku na Bistrici takratni šumski oskrbnik iz Radovljice g. Pirker ter javi, da pridejo jutri na obisk visoki gospodje z Dunaja; in res, drugi dan okrog 10 potrkajo zastopniki železniškega ministrstva, ter takoj pričenejo razgovor o bodoči železnici, ki da bo gotovo stekla skozi Karavanke, ob Savski dolini na Boh. Bistrico. Od tod pa skozi predor pod Črno prstjo v Podbrdo in potem dalje po Baški dolini: Gorico in Trst.

Spominjamo se, kak boj se je takrat bil v državnem zboru na Dunaju, ali bo železnica speljana skozi Skofjo Loko ali skozi bohinjsko sotesko na Goriško. Prvi načrt je takrat z vso vnetostjo zastopnik g. Koblar. Drugi načrt pa baron Švegelj, zastopnik nemškega veleposestva v državnem zboru, ki je tudi s svojim vplivom prodrli. Vendar v državnem zboru ni takoj prišlo do definitivnega sklepa. Vladi pa se je mudilo. V zavesti, da bo bohinjška proga zmagala, je odposlala svoje zastopnike na Boh. Bistrico, da bi po njih dobila pri občinskem oziroma vaškem odboru dovoljenje, da z delom na vaškem pašniku takoj prične. Namen prihoda te gospode je bil torej, da župnik s svojim vplivom posreduje pri vaškem odboru za dovoljenje za takojšnje delo. Župnik je takoj sklical zastopnike omenjenega odbora, razložil pomen prihoda gospodov in zaprosil odbor, da za pismeno dovoljenje. Seveda so zastopniki dali takoj potrebno pismeno dovoljenje. Prvi zapisnik za predor se je torej izvršil v župnišče. Z delom so pričeli še isto leto 29. sept. 1900. Delo je vodil vladni zastopnik inšpektor Fritz, pošten Tirolec. Pričeli so delo z zasekom (Einschnitt). Delavec je bilo ca. 50. Zasek je bil dolg 150 m, širina 3 m, višina nekaj 2 m. Pri sedanjem portalu pa 13 m višine. Slovesno je blagoslovil začetno delo na god sv. Nikolaja, župnega patrona, 6. dec. 1900 — na povabilo župnikovo — takratni dekan g. Janez Novak iz Radovljice. Še se spominjam s kakimi občutki smo v tem podzemskem rovu peli benedictus in kako slovesno je g. dekan izvršil blagoslov. Po blagoslovu je župnik povabil g. inšpektorja in vso bohinjško duhovščino

v župnišče na obed. Bili so navzoči tudi vsi takratni uradniki.

Država je delo pričela v lastni režiji pod vodstvom že omenjenega inšpektorja Fritza. Predno se je smelo z delom pričeti, je bilo treba pred predorom odkupiti od lastnikov-kmetov potrebni pašniški svet, nadalje za progo do Save njive in polja. Imeli smo posvet pri takratnem županu Stendlerju, kako ravnati, da ne bi bili lastniki njiv in travnikov preveč oškodovani. Po dogovoru so pooblastili župnika, naj po svoji previdnosti posreduje. Cenitev namreč se je imela vršiti drugi dan, na ponedeljek. Voditelj, državni zastopnik inšpektor Fritz je bil kot pooblaščenec vlade odločilna oseba. Torej, v nedeljo proti večeru, zapreže župnik svojno »normo« ter oddirka v hotel k sv. Janezu ob Boh. jezeru. Izvedel je, da so gospodje tam na vrtu pri okrogli mizi v resnem razgovoru. Mahnil je je takoj k njim in se z njihovim dovoljenjem vsedel. Razpravljali smo razne stvari. Seveda ž njimi je bilo treba večerjati in malce delj časa posedeti, dokler ni prišel ugoden trenutek, na razgovor o cenitvi zemljišč. Tedaj je bila pričakovana prilika dana, povedati želje ljudstva. Zemlje v Bohinju je že itak malo, saj so obkrožene njive in travniki od gora. Teh stegniti ali razširiti pa je nemogoče. Zato bodo kmetje zelo prizadeti, ker bodo morali odstopiti toliko sveta za železnico in druge stavbe. Prosil je torej odposlanec g. voditelja, naj pove, kako naj se kmetje ravnajo pri cenitvi, da ne bodo preveč oškodovani. Dobil je odgovor: Cenijo naj le sami, jaz pa bom ponudil največje možno ceno, to je rekel še s posebnim naglasom. Odposlanec je razumel to možko besedo in se zahvaljujoč za to izjavo kmalu poslovil. Kmetje pa so zbrani čakali, kak odgovor bodo dobili. Povedal jim je vsebino izjave g. Fritza, ter jih poučil, naj se po tem ravnajo. In res, g. voditelj se je zares šarmantno obnašal. Dobili so za prodani svet lepe novce in bili hvaležni.

Kratko naj opišem še, kako se je godilo z odkupom sveta za železnico posestnikom iz Nornja.

Vodstvo železnice II. sekcije je moralo izvršiti odkup sveta v podobni Nomenj. Cenileci so cenili primerno tamosnji svet: polje in travnike višje, vaški pašnik pa ceneje. Toda svojeglavni posestniki niso te cenitve potrdili, zato je moralo sodišče prisilno razlastitev izvršiti. Posestniki so dobili komaj tretjino tega, kar bi bili dobili po pravični skupni cenitvi. Skenani so prišli k župniku, naj jim pomaga, češ, da so strašno udarjeni. Toda kako?

Učinkovitost reklame

Zahteva dneva

Nemški reklamni svetovalec Michlig je mnenja, da je postala zahteva dneva, da govore tudi nemški listi o sebi, zlasti pa še o inseratnem delu. Kar velja za nemške liste, velja v precejšnji meri tudi za naše.

Tri okoliščine se zde Michligu posebno odločilne:

1. Predvsem je tu angleško-ameriški vzgled. V Ameriki in že poprej v Angliji so si ugledni založniki osnovali svoja podjetja prav z velikopotezno reklamo. Ameriški in angleški založniki govorita rada in o vsaki priliki o sebi in svojih interesih. Umetno je, da poslušati tudi nemški založnik — da pospeši razmah svojega lista in svojega časopisnega podjetja — izkoristiti zase reklamo, ki jo vrši za druge v največjem obsegu in da profitira na malem prostoru od učinkovitosti in uspešnosti svojega lista in inserata.

2. Vsako podjetje ima v sebi kali rasti, hoče se razširiti, postati veliko in napredovati. Listi morajo zato poskušati, da sodelujejo pri stremljenju podjetij za razširjenjem in da jih opozore na svoj inseratni del. Od tu datira prva misel nemškega založnika, vzbuja zanimanje za inserate. Žal, da je ta razvoj, ki je bil v najboljšem teku, če ne že popolnoma prekinila, pa vsaj občutno omejila svetovna vojna. Počasi, šele v zadnjih letih, se je nemški tisk naučil, da se znajde v sedanosti in se je tudi se naučil, da dvigne svojo reklamo na višji, spremenjenim razmeram sedanosti ustrežajoči nivo. To pa še ne velja splošno in ne še v zapravlji-

vem obsegu, ki je tu prva zahteva. Pač se zdi, da je povsod dobra volja, pluti s tokom časa tudi glede lastne reklame.

3. V zmedenih časih inflacije je dobil inserat, lahko se reče, sto konkurentov. Inflacija, čas videza, je trpel, da se niso le dokopale nesolidne eksistence do premoženja in ugleda, temveč je ustvarila tudi pojave, ki ne bi bili v normalnih časih zmožni življenja. Posebno se je to pokazalo na področju reklame. Vsak je hotel takoj zaslužiti z reklamo. Od dneva do dneva so si izmišljali nova reklamna sredstva in celo izkušeni trgovci so se dali preslepiti in so izdali velike zneske za »reklamot«, ki se je v kratkem izkazala za ničvredno. Časopisje je imelo torej od novega razmaha gospodarstva spočetka kaj malo koristi. Ono, ki se smatra dolžno, da spremlja gospodarstvo v njegovem razvoju, da ga podpira in pospešuje, je moralo doživeti, da je nehalnost tudi tu plačilo sveta. Danes ni treba več razlagati, da brez sodelovanja časopisja ni več možen razvoj gospodarstva. Dežela z najboljšim tiskom bo imela tudi najboljšo gospodarstvo — in obratno. Tesna spojitve in sodelovanje tiska in gospodarstva pa sta ostala v Nemčiji prav po tistih, ki se jih tiče, po industriji, trgovini, obrti in poljedelstvu vedno znova do najnovejšega časa neopazena. Razumevanje je manjkalo in nujni sklepi se niso storili. Toliko bolj se mora tisk sedaj potruditi, da pouči gospodarstvo o njunem medsebojnem razmerju. Predvsem o tem, da je reklama — in to je v večini slučajev reklama v bistvu — neobhodno potrebna!

Grda nehvaležnost

Bogati ruski emigrant Bezpalo, nekdanji lesni veletržec in zdaj veleposestnik na francoski Rivieri, je pred leti nevarno obolel. Zatekel se je k rojaku, kirurgu Maršaku, ki je sijajno izvršil nevarno operacijo in rešil bolnika. Bezpalo, ki je kirurgu izplačal honorar, mu je v posebnem pismu zagotovil brezmejno hvaležnost. Pisal je: »Očeli ste me smrti. Če bi, Bog obvaruj, postali vi kdaj delanemožni, se s tem obvežem, da vam bom takoj izplačal znesek 100.000 francoskih frankov. Pripomnim, da ta znesek smatram kot dolg in ni nobenega govora o darilu. Smatrat

Revolucija v San Salvadorju. V srednjemeriški republik San Salvador je pred dnevi izbruhnil upor proti vladi. Uporniki so zavzeli že več mest, porušili mnogo javnih zgradb in oblegajo sedaj glavno mesto. Vodja upornikov je znani revolucionar general Sandino, ki je organiziral že več takih vetaj.

morate, da Vam samo z ozirom na Vašo stalno skromnost nisem v stanju takoj izplačati, kar ste zaslužili.« Dve leti po tem pismu se je dr. Maršak pri neki operaciji okužil in prestal dolgo, hučno bolezen. Odrezali so mu obe nogi pod kolenom. Nadaljuje sicer svojo prakso, ker bi bil sicer brez sredstev, a izvrši operacije sedé v naslanjaču, ki ga porine strežnik k operacijski mizi. V tej sili se je obrnil kirurg na bogataša. Napisal mu je: »Samo moja nesreča me prisili Vas spomniti na obljubljenih 100.000 frankov. Za Vas ne bo pomenil ta znesek veliko, ker ste zelo bogati, a zame bi bila to edina možnost, opustiti nevaren poklic in se podati v svrhu potrebnega nadaljnjega zdravljenja v strokovni zavod.«

Bezpalo mu je odgovoril: »Smatram, da Vi še niste popolnoma delanemožni. Obljubljal sem Vam ta denar samo za slučaj popolne onemoglosti. Vi pa slejkoprej izvršujete Vaš poklic in imate torej dohodek.«

Dr. Maršak je Bezpalovala tožil. Sodišče v Toulonu je ugodilo tožbi in priznalo, da se nedvomno nahaja zdravnik v onem stanju, ki ga je označil Bezpalo v prvem pismu z obljubo. A Bezpalo se je zdaj obrnil na vzklicno sodišče.

Takšni so tisti, ki kaj imajo...

Dva inštruktorja se pogovarjata o težkih časih.

»Ali vam redno plačujejo honorarje?«

»Ne vedno.«

»Jaz imam proti temu izvrstno sredstvo. Če učenec ne prinese pravočasno denarja, mu dam sledečo domačo nalogo, ki jo mora prevesti v kak tuj jezik:

1. Konec meseca je.
2. Jaz nimam denarja.
3. Ali imaš ti kaj denarja?
4. Nujno rabim denar.
5. Zakaj mi nisi prinesel denarja?
6. Ali ti oče ni dal denarja za učitelja?...

in tako dalje.

Oče pomaga otroku pri prestavi domače naloge in prihodnjo uro gotovo dobim honorar.

Sinček: »Poglej, mamica, kar sam sem si napravil gosli! Ali nistem priden?«

Mati: »Da, moj sinček; kje pa si dobil strune?«

Sinček: »V tvojem glasovirju...«

naprej zvrtni, spodnji pa toliko od zadaj v enaki dolžini.

Zanimiva je tvarina notranjščine kakor je bilo prej omenjeno do 1 km 600 m. Sam razkrojni kamen, vmes pa čiste lupine polžev. Od 1600 m dalje do 1800 m pa vabura (t. j. kamen, ki se rabi za mlinska kolesa, podobno betonu). Od 1800 m dalje se je vrstil apnenec, čista skala. Za njim pa je sledila velika žila fine ilovke iz raznega kamena. Ta zmes je bila velika ovira pri napredovanju dela v dolžini kakih 12 m. Še hušja ovira je nastala, ko je pridrel od zgoraj močan pritok vode, približno 100 sekundnih litrov. Tu v tem delu je bila izvršitev obokov najtežavnejša in najmušnejša. Delavci niso mogli več vzdržati, kakor po tri ure. Voda je imela komaj 6 stopinj C. Nadalje pa je tvorila vsebino predora apnena skala od 2600 do 2700. Pri 2600 se je pojavila nova žila studenca, ki je presegal prvega daleč po kolčini. Voda je s takim pritiskom butala iz kamenite žile, da so mineri utekli iz predora, boječ se, da se je odprlo kako podzemsko jezero. Hvala Bogu, ta pritisk je prenehal po kakih 4 urah. Prvi, ki se je drznil pogledati to naravno silo, je bil domačin Anton Stros. Videl je, kako sta dva curka bruhala vsak iz nasprotni strani. Voda je prinesla s seboj fin pesek, svetel kakor diamant. Tega peska se je naplavilo nad 50 m³. Ta pesek prinaša voda še vedno pri vsakem večjem poplavlju iz predora. Od 2700 naprej se je pričela skala: sivi apnenik. V stiku z zrakom je pričel pokati sam na sebi in so se luščili posamezni deli od njega. Ta siv apnenik je imel tako močan pritisk, da je upognil in porušil žid 3 m močan (Wiederlager). Za ta obok je bilo potrebno izdelati in pripeljati izredne kvadre v dolžini 90 cm. Ves ta oddelek je obokan od spodaj navzgor s temi kvadri, tako do 3100 km. Od 3100 do 3300 je ta kamen prav tak, kakor na vrhu Črne prsti. Za tem pa je prevladal moder, rdeč, siv kremenc do — Podbrda. Največ ovire je delala voda. Treba je bilo napraviti kanalizacijo po predoru: 1 m širine 80 cm višine. Ker je pa dotok vode postal vedno močnejši, so morali že izgotovljeno kanalizacijo podreti in napraviti drugo širšo, žal, še ta ne zadostuje. Pri vsakem večjem dežju je bila poplava v predoru od 0 km do proge 2600, v višini celo 48 cm, do kolen. Proti tem različnim pritiskom in nepastosti težkega materiala je bilo treba omisliti trden stalen kamen, kvadre, ki bodo kos temu podzemskemu težaku.

(Dalje.)

Fran Suklje:

V resen preudarek!

I.

Potihnila je razgreta diskusija o direktni zvezi Slovenije z morjem, katere se je pred malo leti še tako glasno razlagala po slovenskem časopisu. Sicer je navidezno zmagala tako zvana Klodič-Horvatova prog, ki naj veže Kočevje z Vrbovskim, kajti ta železnica je bila formalno sprejeta v državni železnični program. Ali pri tem je tudi ostalo ter tudi ni upanja, da bi kmalu začeli graditi spodnje truplo in polagati šine na tej železnici. Kaj slabi so v tem pogledu naši izgledi!

Naravno je namreč, da se morajo dotične velike potrebšine pokriti, ne iz tekočih dohodkov, temveč iz inozemskega posojila, toda nikakor ni videti, da bi dandanes v dobri svetovne krize inostranski denarni trg bil pripravljen, Jugoslaviji dovoliti potrebno posojilo v železniške namene. Toda tudi v slučaju, da se naši finančni upravi posreči, pridobiti inozemske kapitaliste, da nam na pomoč prispejijo s svojo denarno silo, je vendar povsem gotovo, da bi se dotično posojilo moralo v prvi vrsti uporabiti za železniško prog Belgrad-Jadrano ter da bi ta državni neobhodno potrebna zveza konsumirala malodane celo državno posojilo.

Ako pa ne gradi država, bode pa morda zasebni kapital nam pomagal, da dobimo svoje neposredno zvezo z morjem? Niti najmanjšega upanja ne! Finančniki so dobri računarji ter nalagajo svoje denarje zgolj tam, ker se jim tudi prilika za dobro obrestovanje in sigurno amortizacijo. Ali takega poročila daje najmanj Klodičeva prog, ki drži po najbolj neuporabnih in siromašnih pokrajinah savske banovine. Nič lokalnega prometa, glede možnosti pa, na to prog pravitelj tranzitni promet iz južne Nemčije, Avstrije in Češke sem velik skeptik in pritril mi bo vsak, kdorkoli računa z italijanskim sosedom in njegovo tarifno politiko!

Z eno besedo, bojim se, da bomo še dolgo časa morali čakati na železniško zvezo Slovenije z morjem! Zato pa, ker je sedanjí prometni položaj neudržen za gospodarsko življenje v Sloveniji, priporočam vsaj kot začasno sredstvo svoj predlog, kateri se glasi: **Omislimo si sami moderno cestno zvezo, ki bi vezala Ljubljano skozi Kočevje s Sušakom!**

Svoj nasvet morem podpirati s tehničnimi razlogi. Saj je vobče znano, da so dandanes železnice z malimi izjemami povsod pasivne in to vsaj deloma vsled konkurence z avtomobili. Prej je železnica uničila cesto, sedaj obratno cesta mnogokrat premaga železnico! In avtomobil je razmeroma mlada izumitve ter gotovo še ni na koncu svojega tehničnega razvoja! Pred vsem stoji eno: lokalnim železnicam je enkrat za vselej odklenalo! Projekti za take proge se lahko za limene odklonijo, tako brezuspešna je njih konkurenca s cenejšim in dokaj pripravnim avtom!

Seveda zahteva avtomobilistični promet dobre ceste, vse drugačne kakor so naše sedanje. Ceste, približno take, kakor jih je gradil svoje dni rimski legionar po vseh delih rimskega svetovnega imperija! Troški za take ceste so naravno visoki, vendar pa neprimerno manjši ko za železnice. Po mojem mnenju bi jih z nekaterimi pogoji celo utrpeli iz lastnih sredstev!

Za sedaj bi se zadovoljil glede cestne zveze s Sušakom s tem, da se moderna cesta zgradi od Kočevja do Mrzle vodice ob tako zvani Lujzinji cesti. Iz Ljubljane do Kočevja imamo itak železnico, poleg tega je ta cesta tudi sprejeta med državne ceste in bode torej dolžnost države, da jo že v lastnem interesu spravi v stan, kakor ga zahteva avtomobilski promet. Nastane torej potreba le od Kočevja naprej skrbeti za moderno avtocesto. Le-ta naj teče čez Stalceje, Banjaloško do Broda ob Kolpi (27 km). Od tam do Delnice je sicer le 12 km in na tej točki smo že na Lujzinji cesti, vendar se ne bi hotel odločiti za to varianto, katero bi za sedaj odločil, temveč za mnogo daljšo prog **z Broda čez Čabar-Gerovo do Mrzle vodice** (75 km). In zakaj? Ker bi naša prog rezala pokrajino, ki nudi vse pogoje velikega gospodarskega razvoja. Pojdite v dolino gornje Kolpe in Cabranke, zgubite se po divnem »Gorskem Kotarcu«, ogledite si krasne vodne sile, to znamenito lesno bogastvo po mogočnih gozdnih masivih v neposredni bližini sredozemskega morja, katerega od Gibraltarske ožine do smirne obali pogreša gozdne sence, in razumeli me boste, ako jaz, ki kolikor toliko poznam te kraje ter sam navdušen od njih prirodne krasote, svojim sodeželanom zakličem: »Na delo, dvignimo te pokrajine z cestno zgradbo, ki bo zadostovala tudi avtoprometu!

In kako je s proračunom? Dobro vem, da je finančna stran poglavitni del pri slehernem prometnem vprašanju. Sam nisem tehnik, vprašal sem tedaj strokovnjaka, katerega sem bil do dobra spoznal, ko sem načeloval kot delni glavar kranjski avtonomni upravi. Inženir Ant. Kliner, umirovljeni gradbeni ravnatelj je bil tako prijazen, da mi je vsaj približno preračunal dotično potrebščino. Kajti naravno je, da se more natančni proračun izdelati stoprav na podlagi specialnega projekta.

Po mnenju tega izkušnega strokovnjaka bi zadostovalo cestišče 5 m z 1 m banketa, torej skupaj 6 m. Padca ne bi hotel imeti čez 6-7%, kar je hujših klancev, bi se morali preložit. Cesta bi morala biti sicer ne tlakovana, pač pa na 5 m širokosti solidno »grudirana«, potem s »trinitolitom« izvršena. »Trinitolit« je penetracija gramoznega cestišča z asfaltno emulzijo v gorkem stanju med valjanjem s težkim cestnim valjarjem. Na posebno močno frekventiranih delnih progah pa, kjer utrdiv cestišča s »trinitolitom« bi zadostovala, naj se za cestišče uporabi »bazaltoid«, t. j. cestišče iz solidno valjanega betona, čegar zgornja plast se napravi z bazaltnim gramozom. A to še ni vse! Za mostove, cestne propuste, podporno in odporno zidovje, cestne ograje, kilometrska kamna i. dr. naj se rabi beton in železo-beton z vložki na progi pridobljenega lomljenega kamna. Končno je treba tudi skrbeti za stanovanja cestarjem. Zanje se morajo, v kolikor jih ni mogoče nastaniti po vaseh, zidati posebne hišice. Moj strokovnjak misli, da se poedinemu cestarju ne bi smelo več nego 4 km ceste odkazati v oskrbo.

Ali imamo že v Sloveniji slično zgrajene ceste? Dal približno tako so opremljene ceste Lesce-Bled, Rečica-kolodvor Bled jezero in dovzna cesta h kolodvoru v Rakeku. Pri teh cestah je stal km od 700.000 do 900.000 Din. Ako se upošteva, da bo naša cesta tekla po zelo težavnem svetu ter da v gornji vsoti niso zapopadeni troški za mostove in propuste, za podporno in oporne zidove, za kilometrske kamne in za ograje, končno pa še potrebščina za cestarske hišice, pridemo do zaključka, da je km računati z 1 milijonom do 1.2 milijona Din. Proga od Kočevja do Broda ob Kolpi (27 km) je državna cesta, torej bo morala država pokriti najino spadalajočo potrebščino. Preostane tedaj odstavek:

Brod—Čabar 33 km.
Čabar—Gerovo 17 km.
Gerovo—Mrzla vodica 25 km.

Skupaj 75 km ali pomnoženo v 1.2 milj. potrebščina 90 milijonov. Vsekar lep denar, vendar ni nemogoče, da spravimo skup to veliko vsoto. Ali kako?

Ljubljanska borza v letu 1931

Pravkar smo dobili podatke o prometu ljubljanske borze za blago in vrednote v preteklem letu. Iz podatkov je razvidno, kako je splošno gospodarska kriza zajela vse naše gospodarstvo. Padec cen je povzročil, da je vrednost prometa padla. Padec tega se je pa tudi količina blagovnega prometa zmanjšala v preteklem letu.

Devizni promet je znašal zadnja leta na naši borzi (v milj. Din):

1927 (pol leta) 398.7; 1928 leta 958.8; 1929 leta 978.7; 1930 leta 957.0; 1931 leta 852.05.

Vidimo, da je lani devizni promet padel, kar je v zvezi z zmanjšano delavnostjo naše zunanje trgovine. V posameznih devizah je bil lani promet naslednji (vse v milj. Din, v oklepajih podatki za 1930): Curih 176.7 (169.7), London 158.3 (276.4), Newyork 151.5 (124.8), Praga 112.85 (120.05), Trst 88.4 (93.2), Dunaj 78.75 (76.4), Berlin 51.1 (60.4), Pariz 25.8 (16.2), Budimpešta 6.9 (8.8), Amsterdam 3.8 (3.95), Bruselj 1.4 (0.3), Stockholm 1.3 (—), Varšava 0.25 (0.008). Minimalen je bil promet v devizah: Bukarešta 33.266 Din, Kopenhagen 533 Din, Madrid 26.687 Din in Sofija 744 Din.

Iz teh podatkov je razvidno, da je najbolj nazadovolj promet v devizi London, katere je bilo leta 1930 zaključeno 1.001.652 funtov za 276.4 milj. leta 1931 pa samo še 574.716 funtov za 158.3 milj. Din. V nekaterih devizah opazamo celo povečanje prometa, kakor n. pr. Pariz, Newyork in Curih, torej devize, ki temelje na zlatem standardu in štejejo med najstabilnejše.

Valutni promet na naših borzah ni znan, v letu 1931 ga izkazuje ljubljanska borza 0.58 milj. Din v primeri 0.4 milj. Din v letu 1930, dočim v letu 1929 sploh ni bilo valutnega prometa.

Dražba kož divjačine

Količina na dražbo poslanega blaga je bila zadovoljiva, manj pa kvaliteta kožuhovine, ki je radi mile zime in nezadostnega snega znatno slabša od lanskega. Zato se je tudi doseglo za izredno lepe komade zelo visoke cene, ki znatno presegajo one na inozemskih tržiščih. Po preverjenosti se je izdražilo 60% blaga iz dravske banovine in 40% iz ostalih krajev naše države, zlasti Bosne, Dalmacije in Hrvatske.

Kupcev je bilo dovoljno število. Došli so iz naše države pa tudi iz inozemstva, Italije, Avstrije, Nemčije, Anglije in Švedske. Kupci iz severozapadnih držav so se zanimali zlasti za gorske lišce in temne kune zlatice.

Ljubljansko tržišče je bilo dobro založeno z lisicami, kunami belicami in zajci. Kupci so se zanimali zlasti za dobro kožuhovino, in to gorske lišce, kune belice, dihurje in jazbeci. V tej kožuhovini je tendenca čvrsta, v ostalih vrstah pa pada, vendar pa kažejo znaki, da se bodo sedanje cene ustalile. V prostem prometu so se prodajale kože za 20 in več odstotkov ceneje kot izkazuje notacija dražbe.

Dosežene so bile sledeče cene:

Lisice, gorske	Din 200—250
Lisice, poljske	" 170—220
Nekaj komadov izredno dobrih gorskih lisic	" 300
Kune zlatice, temne	" 560—600
Kune zlatice, svetle	" 450—500
Kune belice	" 560—620
Dihurje	" 90—120
Verice	" 4
Divje mačke potegnili nazaj, ker pre nizka cena	" 3.50
Divji zajci	" 60
Jazbeci	" —
Srne	" —
Domači zajci	" —
Domače mačke	" —
Polbi	" —

Medvedov in volkov je bilo samo po nekaj komadov.

Prihodnja dražba kož divjih živali se vrši dne 21. marca 1932 na ljubljanskem velesejmu.

Konkurz je razglašen o imovini zapuščine Zorčič Amalije roj. Plut, trgovke v Ljubljani, Stari trg; roki: 30. jan., 27. febr. in 5. marca. — Nadalje je razglašen o imovini Franko Arpada, trgovca z železnino v Ptuj; roki: 1., 25. febr. in 1. marca.

Narok za prisilno poravnavo: Pezderšek Janko, trgovec z usnjem v Rog. Slatini, 23. febr. 1932.

Oben zbor Tovarne zaves Stora d. d. v 8t. Vidu nad Ljubljano se bo vršil 17. februarja 1932 v Zadrugi gosp. banki ob 11 (bilanca za 1931, volitve uprav in nadzorstva).

Polom zadruge za doto »Humania« v Olomouci. Češki listi poročajo o polomu zadruge za izplačevanje dote Humania v Olomouci. Oškodovanih je 6620 članov za vsoto polgredne milijona čeških kron (nad 2 milj. Din). Izgubili so skoraj vsa vplačila, prav tako so izgubljena plačila, ki so jih člani vplačali splošni kreditni in pogrebni zadrugi ter nadalje reklamnemu podjetju »Univerzalec«. Ti podjetji so ustanovili člani uprav zadruge Humania. Sedaj se vrši preiskava, kam je šel ves denar.

Borza

Ljubljana, 28. jan.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali tečaji v glavnem neizpremenjeni. Promet je bil znatnejši kot včeraj. Narodna banka je dala vse zaključene devize, le del Trsta je bil privatno blago.

Ljubljana. Amsterdam 2261.90—2273.26, Bruselj 782.64—786.58, Curih 1096.15—1101.65, London 194.36—195.96, Newyork 5595.73—5645.99, čeh 5595.73—5623.99, Pariz 221.19—222.31, Praga 166.32 do 167.18, Trst 280.88—283.28.

Zagreb. Amsterdam 2261.90—2273.26, Bruselj 782.64—786.58, London 194.36—195.96, Milan 280.88 do 283.28, Newyork 5595.73—5645.99, čeh 5595.73—5623.99, Pariz 221.19—222.31, Praga 166.32 do 167.18, Curih 1096.15—1101.65. — Skupni promet brez kompenzacij 3.9 milj. Din.

Belgrad. Amsterdam 2261.90—2273.26, Bruselj 782.64—786.58, Curih 1096.15—1101.65, London 194.36—195.96, Newyork 5595.73—5623.99, Pariz 221.19—222.31, Praga 166.32—167.18, Milan 280.88 do 283.28.

Curih. Belgrad 9.05, Pariz 20.18, London 17.75, Newyork 512.50, Bruselj 71.50, Milan 25.67, Madrid 42.75, Amsterdam 206.35, Berlin 121, Stockholm 99.50, Oslo 96.50, Kopenhagen 97.75, Sofija 3.71, Praga 15.18, Varšava 57.35, Atene 6.60, Carigrad 2.45, Bukarešta 3.05, Helsingfors 7.75.

Dunaj. Dinar notira (valuta) 12.60.

Vrednostni papirji

Tendenca za državne papirje je bila danes čvrstejša in so bili tečaj deloma nekoliko višji. Dolarski papirji pa so ostali nespremenjeni. Promet je bil znaten posebno v 7% Bleru. Zagrebška borza izkazuje naslednji promet: vojna škoda 100

Effektni promet na naših borzah ni znan. Pri nas imamo sicer veliko državnih papirjev, toda nakupili smo jih večinoma na zagrebški borzi. Tržišče delno pa je zaradi umiljivih vzrokov na vseh naših borzah zanemarljivo. Leta 1931 je efektni promet na naši borzi celo narastel, vendar ne zavzema velikega obsega.

Blagovna tržišča so bila pod vplivom stalnega padanja cen zlasti naših kmetijskih pridelkov in lesa, ki je glavni predmet trgovine na naši borzi. Vsega blagovnega prometa je bilo na naši borzi lani 1022 vagonov v skupni vrednosti 10.56 milj. Din. Na posamezne predmete se porazdeli promet kakor sledi (v milj. Din, v oklepajih podatki za 1930): žito, moka in deželni pridelki 225 (407) vagonov za 3.3 (6.6) milj. Din, les 674 (1837) za 5.54 (10.9) milj. Din, ogelje 109 (146) vagonov za 0.8 (1.4) milijonov dinarjev, bencin 11 vagonov za 0.9 milj. Din in seno 8 (8) vagonov za 0.02 (0.08) milj. Din. Žitni promet je padel za polovico tako po vrednosti kakor količini, kar je v glavnem pripisovati uvedbi pšenice režima v preletu, ki je določil zakonite cene za nakup pšenice. Izredno pa je padel lesni promet. Lanski lesni promet dosegla komaj 36% prometa iz leta 1930, kar se tiče količine, dočim je v vrednosti padel za polovico. Detaljna statistika bo pokazala, odkod ta razlika v padcu prometa.

Skupni promet ljubljanske borze v devizah, valutah, efektnih in blagu je bil od njene ustanovitve dalje naslednji (v milijonih Din):

1924 leta 8.2; 1925 leta 21.2; 1926 leta 33.9; 1927 leta 415.8; 1928 leta 987.1; 1929 leta 1004.3; 1930 leta 977.4; 1931 leta 864.7.

kom., begl. obveznice 75 in 7% Bler 5000 dol. Na belgajski borzi je bil promet: vojna škoda prompt. 600 kom., za februar 600 kom., 7% inv. pos. 50.000, begl. obv. 15.000, 8% Bler 1000 dol. in 7% Bler 9000 dol. Nadalje je bilo zaključenih 10 kom. delnice Narodne banke.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 55 bl., 7% Bler. pos. 45 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 55—60, agrarji 28 den., vojna škoda ar. 222.50—224, kasa 222.50—224 (224), 2. 219—223, 8% Bler. pos. ar. in kasa 50—51, 7% Bler. pos. ar. 45—45.50, kasa 45—45.50 (45, 45.50), 7% pos. DHB ar. in kasa 46 do 47, 6% begl. obv. 36—36.50 (36.50, 37).

Belgrad. Narodna banka zaklj. 5050, 4975, 7% inv. pos. 56.25—57 (56.75), agrarji 27.50 bl., vojna škoda 223—224 (223, 224), 2. 219—221 (220), 6% begl. obv. zaklj. 36, 36.75, 8% Bler. pos. zaklj. 53.50, 7% Bler. pos. zaklj. 46, 46.25, 7% pos. Drž. hip. banke 46.25 den.

Dunaj. Don. sav. jadr. 92.25, Wiener Bankverein 114.5, Escomptages. 113, Aussiger Chemische 121.50, Ruše 12.20, Mundus 98, Alpine 11.50, Trboveljska 30.50.

Žitni trg

Novi Sad. Koruza: bč. gar. kval. 69—71, bč. okol. Sombor 71—73, bč. srem. marec, april, maj 81—83, bč. srem. suš. 75—78, ban. gar. kval. 68 do 70, srem. par. Sid 73—75, srem. suš., par. Sid 70—80, srem. gar. kval. 71—73. — Vse ostalo je neizpremenjeno. Promet: 32 vagonov. Tendence: neizpremenjena.

Budimpešta. Tendence: prijazna. Promet: srednji. Pšenica: marec 12.70—12.90, zaklj. 12.83—12.85; maj 13.55—13.65, zaklj. 13.50—13.60. Rž: marec 14.74—14.82, zaklj. 14.70—14.78. Koruza: maj 14.88 do 15, zaklj. 14.88—14.90.

Chicago (začetni tečaj). Pšenica: marec 55.625, maj 57.875, julij 57.50, september 59.125. Koruza: marec 38, maj 40.25, julij 42. Oves: maj 25.625. Winnipeg (začetni tečaj). Pšenica: maj 61.50, julij 62.75, oktober 64.25.

Ribnica

Naše prosvetno društvo priredi v nedeljo, 31. t. m. in na Svečnico 2. februarja ob 3 popoldne komedijo v treh dejanjih »Teta na konju«. Za to igro je veliko zanimanje, ker je predpust, ki je pri nas odnekaj v velikih časih.

Poroka. Dne 27. t. m. sta bila v Ribnici poročena g. Anton Zlindra iz Vinic, župnija Sodražica in gđe. Angela Zidar iz Brež 31.

Gospodarski predavanja smo imeli v Ribnici, dne 24. t. m. in sicer je bilo ob 8 popoldne na Dekliški šoli, predavanje o sadjarstvu, popoldne ob 3 pa je bilo predavanje o vrtnarstvu istotam. Predaval je banki nadzornik A. Skulj iz Ljubljane. Za predavanje je bilo precej zanimanja in sta bili še dosti dobro obiskani. Za naš kraj je ta tema gotovo zelo koristna, ker imamo lepe vrtove z zelo pripravnim lego, a tudi donos za sadje bi se zvišal. Ze jeseni, ko smo dobili potom dolenjaške mlekarne zvezo s Sušakom, so nekateri kmetje spravili lepe novce za svoja jabolka, ki so se odvažala na Sušak.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 29. januarja. 11.30 Šolska ura: Ob obilnici potresa v naših krajih; šolski upravitelj g. Pero Horn. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.30 Plošče, borza. 17.30 Salonski kvintet. 18.30 Gospodinska ura: vodi Krekova gospodinska šola. 19. Dr. Lovro Sušnik: Francosčina. 19.30 Dr. Valter Bohinec: Narodi zemlje. 20. Sokolsko predavanje. 20.30 Prenos iz Varšave. 22.30 Čas. poročila.

Sobota, 30. januarja. 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas. plošče. — 17.00 Salonski kvintet. — 18.00 Viktor Pirnat: Zumberški uskok (zaključno predavanje). — 18.30 Alojz Modic: Stroj in sodobni človek. — 19.00 Ga. Ortlhaber: Angleščina. — 19.30 Dr. St. Gogala: Sodobna mladina. — 20.00 Prenos opere iz Zagreba. — 22.30 Čas. poročila.

Drugi programi

Sobota, 30. januarja.

Belgrad. 12.05 Radio orkester. 20.00 Operni prenos iz Zagreba. — Zagreb. 12.30 Plošče. 17.30 Komorni koncert akademskega godalnega kvarteta. 19.35 Smernice naše socialne politike. 20.00 »Češki muzikanti«, igra. — Budapest. 12.05 Radio orkester. 17.30 Popoldanski koncert. 19.45 Spornski večer. 21.00 Lahka glasba. — Dunaj. 11.30 Opoldanski koncert. 19.30 Sonata v Es-duru, Beethoven. 20.00 Avstrijska simfonija. 22.20 Večerni koncert. 24.00 Plezna glasba. — Rim. 12.45 Vokalni in instrumentalni koncert. 20.00 Plošče. 21.00 Operni prenos. — Berlin. 19.10 Cel oin klavir. 20.00 Dunaj. — Praga. 19.00 Prenos iz gledališča. — Toulouse. 20.15 Koncert vojaške godbe. 20.45 Operetne pesmi. 22.45 Violoncello. — Langenberg. 13.05 Opoldanski koncert. 20.00 Avstrijska simfonija. — Stuttgart. 12.35 Zabavna glasba. 16.20 Popoldanski koncert. 20.00 Dunaj.

Poizvedovanje

Našel se je zlat prstan. Vprašati v upravi »Slovenec«.

Šah

V Hastingsu sta končala oba mojstrska turnirja s presenetljivim uspehom za češkoslovaški šah. V prvem in rezervnem turnirju sta dobila prvo nagrado Čeha Flohr in Reijf. V prvem, zelo močno zasadenem turnirju je zmagal praski mojster Salomon Flohr brez poraza in z le dvema remijema — proti Kashdanu in dr. Euweu — pol točke pred Kashdanom, ki je dobil drugo mesto s 7½ točkami. Z razmakom 2½ točk sledi kot tretji dr. Euwe; pol točke pred Sultanom Khanom, ki je s 4½ točkami četrti. — V rezervnem turnirju je dosegel Reijf, katerega amatrsko Čehi za moža bodočnosti, 7½ točk, Belgijec Koltanowski 6½, Holanec Noteboom 6 in Nemec Relsteb 5½.

V Hastingsu je Flohr pozval holandskega velemojstra prof. dr. Euweja na match 16 partij, katerega je dr. Euwe sprejel. Predvidoma naj bi mojstra odigrala prvih 8 partij od 25. marca do 4. aprila v Amsterdamu, dočim bi ostalih 8 partij odigrala v juniju ali avgustu na Češkoslovaškem. Kdo bo match finisiral, se še ne ve, toda Čehi brez dvoma ne bodo pustili svojega prvaka na cedilu.

V Londonu pripravljajo internacionalni mojstrski turnir, ki se bo vršil od 1. do 14. februarja. Turnirja se bodo udeležili poleg dr. Aljehina še Kashdan, Flohr, dr. Tartakower, Sultan Khan, Euwe, Thomas, Jates, Winter, Buerger, Maróczy in Michell.

Na Semmeringu se je 7. t. m. v hotelu Panhaus začela živahna borba med dvema sovražnikoma remija, Bogoljubovim in Spielmannom. V prvih petih partijah so bile štiri partije končane odločeno, dočim je ena ostala remis. V prvih dveh partijah je zmagal Bogoljubov, v tretji je bil Bogoljubov že blizu zmage, toda je končico slabo nadahleval in remiziral. Iznenadila je četrta partija, ker je Spielmann zmagal v damskem gambitu že po 16. potezah. Spielmann je premagal Bogoljubova tudi v peti partiji v španski igri in s tem popravil slab start.

Sledeča partija je bila odigrana 29. novembra 1931 v II. kolu turnirja v Hastingsu.

S. Flohr : Sir Thomas.

Angleška igra.

1. e2—c4 Sg8—f6

2. Sb1—c3 e7—e6

Boljšje je takoj d5 na kar bi beli prešel z d2—d4 v damski gambit, ker črni po 3. cd5, Sd5: brez večjih težav doseže izenačenje.

3. e2—e4

To je Niemcevičeva poteza, ki sicer slabi d kmeta in točko d3, kar pa tukaj ni nevarno, ker beli močno pritiska na točko d5.

3. ... d7—d5

4. e4—e5 Sf6—e4

Zgubi kmeta, za kar dobi sicer pritisk na d liniji in ee znebi nadležnega kmeta e5, toda oslabi kmeta e6, kar odloči partijo.

5. Sc3×e4 d5×e4

6. Dd1—g4 f7—f5

7. e5×f6 c. p. Dd8×f6

8. Dg4×e4 f8—e5

9. Sg1—f3 Sb8—c6

10. f1—e2 Lc8

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349.

Službe iscejo

Beseda samo 50 par

V stalno službo
želi stopiti pridno in mirno dekle, 32 let staro, k boljše krščanski družini dveh oseb za vsa hišna dela, v Ljubljani. Cenjene ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« pod značko »Mirna« št. 1037.

Službo dade

Beseda samo 50 par

Čevljar, pomočnika
za fina šivanja in zbita dela, treznega, stan in hrana v hiši, sprejme takoj Jeglič, Radeče. Delo stalno.

V boljši gostilni
na deželi (Gorenjsko) se sprejme takoj poštena in marljiva natakarica. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Marljiva« št. 1035.

Hlapca
h konjem, poštenega, zvestega in molččega, ki razume tudi poljska dela, sprejme trgovska hiša na deželi. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Pošten hlapec« št. 1102 z navedbo dosedanjih služb, starosti, mesečne plače in če je kazni prost.

Vajenka
se takoj sprejme. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1091.

Za službo

Beseda samo 50 par

Zastopnike
glavne in krajevne — za Celje, Maribor, Ptuj, Prekmurje za posmrtniško podporo pod ugodnimi pogoji sprejememo. Ponudbe takoj na Galanta, Ljubljana, poštni predal 352.

Denar

Beseda samo 50 par

Kot družabnik
primissima že obstoječega podjetja pristopim z večjim zneskom, ako rentabilna jamčena. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Družabnik«.

Pouk

Beseda samo 50 par

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36. Prva oblast. koncesionirana. Prospekt št. 16 zaštonj. Pišite ponj! Sprejem učencev vsaki čas.

Krojači, šivilje,
nešivilje, pletilje! V sled splošne krize priredi Strojno krojno učilišče — Ljubljana, Mestni trg 5/II. 8. februarja brezplačni večerni in dnevni tečaj moškega, damskega krojenja oblek, perila. Pri glasite se pravočasno — število je omejeno.

Stanovanja

Beseda samo 50 par

Oddam stanovanje
obstoječe iz dveh sob, kuhinje, verande in pritliklin. Poizve se v Vodmatski ulici št. 21.

Za takoj iščem
eno ali dvosobno stanovanje v šentpeterskem okraju. — Ponudbe pod »Mirna stranka« št. 1090 na upravo »Slovenca«.

Opremljena soba
lepa, velika, s posebnim vodom, pri mirni družini in v centru mesta, se takoj odda. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1096.

Stanovanje
dve sobi, kabinet, pritlikline, oddam mirni stranki. Kovačič, Ketejeva 7.

Soba
z dvema posteljnima se odda. Ločen vhod. Florjanska ulica 31/I.

Zelo mirno sobo
večjo, opremljeno, v vili sredi velikega vrta, oddam takoj solidnemu gospodu ali gospodični. Naslov v oglašnem oddelku »Slovenca« pod št. 1079.

Predplačilo!
Za stanovanje v Ljubljani, dvosobno, prostorno, suho, s pritliklinami — po zmerani ceni — plačam do konca decembra. Ponudbe z navedbo cene upravi »Slovenca« pod »Trilčanska« št. 1077.

Vnajem

Beseda samo 50 par

Manufaktur, trgovina
sredi Ljubljane se odda takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Ugodno« št. 1097.

Mesarija
dobro vpeljana, se da takoj v najem. Naslov se dobi v podružnici »Slovenca« v Mariboru.

Glasba

Beseda samo 50 par

Pianino
rabljen, iščem proti primerni izposojalnici. Ni izključen poznejši nakup. Ponudbe podružnici »Slovenca« Jesenice.

Posredstva

Beseda samo 50 par

Hišo
dvodružinsko, v bližini sv. Jožefa, kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dvodružinska« št. 8934.

Enodružinska hiša
na Celovski cesti napredaj. Poizve se Vodnikova cesta 54.

Naprodaj hiša
v pritliklini tri velike sobe, kuhinja, shramba, veranda, polovico podkleteno, v mansardi še ena soba, velik zelenjadni vrt z ograjo, tik okrajne ceste, blizu cerkve, 20 minut od postaje proge Maribor—Brezno. Potreben kapital 50—60.000 Din, eventuelno v hranilnih knjigah. Pripravno za upokojenca, eventuelno za takega, ki bi imel letovišcarje. Ponudbe pod »Ugoden nakup« na podružnico »Slovenca« v Mariboru.

Hišo ali parcelo
kupim na prometnem prostoru v Ljubljani. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Hiša - parcela«.

Majhno hišico
na deželi, blizu Celja, kupim in plačam takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1099.

Kupimo

Beseda samo 50 par

Srečke, delnice, obligacije
kupi Uprava »Merkur«, Ljubljana — Selenburgova ulica 6. II. nadstr.

Bukova drva
suha, zdrava, ter bukovo ogelje, kupujem na vagonce. Ponudbe s ceno in plačilnimi pogoji upravi »Slovenca« pod značko »Bukova drva« št. 1006.

Kupim kože divjačine
izvzemši zajetje — po najvišjih cenah. — Pridem osebno prevzemati. Pismene ponudbe samo do 2. februarja na naslov: Körner, p. A. »Merkur«, Maribor, Meljska c. 12.

Prodamo

Beseda samo 50 par

Angleški, češki
in nemški kamnari po zelo nizkih cenah v trgovini O. Šlibar, Ljubljana, Stari trg 21.

Puhasto perje
čisto, čobano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg Razpošiljam po poštnem povzetju. L. BROŽOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perla.

Gojzerce na obroke
»TEMPO«, Salendrova 6 (pri kraju Gosposke levo)

Suhe hruške tepke
za jelo in žganjekuho — prodaja najceneje Peter Setina, Sevnica o/S.

Šivalni stroj
popolnoma nov, z lesenim stojalom, napredaj za vsako ceno. Miklošičeva 7/III, levo, vhod poleg »Depas«.

Lanene tropine
prvovrstne kakovosti, 37-38%, mlete, po 195 Din za 100 kg inkl. vreče, kupite do konca januarja t. l. v tovarni olja Hrovat & Komp., Ljubljana.

Namočena polenovka
priznana najboljša, pravi kraški teran in karlovački bermet, črno, sladko vino — se dobi pri I. Buzolinu, Lingarjeva ulica.

Debelu luskinaste trobe
kupite najceneje pri tvrdki A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Čebelarji!
Vse čebelarske potrebščine

kupite najceneje v trgovini FR. STUPICA, železnina in zaloga poljedelskih strojev, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1.

Štajerska jabolka

se dobe pri GOSPODARSKI ZVEZI V LJUBLJANI

NAJBOLJ RAZŠIRJENI DNEVNIK

Tovrdka F. I. Goričar, Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 29

naznanja, da je cene belemu blagu znatno znižala, n. pr.: Platno za kapne prvovrstne šir. 180 cm 24 Din, platno za ruhe, dvojna šir. od 15. najboljša 24 Din. Šifoni od 7.50 naprej, najboljši 11.50 Din, bela kontenina za perilo od 6.50 naprej, najboljša 10 Din, rujava kontenina od 5.50 naprej, najboljša 9 Din. Barvasto blago za damsko perilo od 9 Din naprej. Enako so znižane cene tudi oxfordom, cefirjem, kambriku in sploh vsemu bombaž. blagu.

Kupim vilo na Bledu
Manjšo vilo ob jezeru ali v blejski okolici kupim in plačam v gotovini. Najvišja cena Din 100.000. Ponudbe pod šifro: »P. E. 1209« na Rudolf Mosse, Praga I., Ovocni trg 19.

Fotoamaterji!

Vse fotopotrebščine dobite v **Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani** Zahtevajte cenik!

ZAHVALA. Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega dobrega soproga, oziroma očeta, gospoda **Fran Stadlerja** trgovca izrekamo tem potom našo prisrčno zahvalo. Posebno se zahvaljujemo č. d. duhovščini, predvsem č. g. p. Metodu za tolažilne obiske, g. g. pevcem za ganljive žalostinke, vsem darovalcem krasnih vencev in vsem onim, ki so pokojnika spremlili na njegovi zadnji poti. Vsem skupaj iskreni Bog plačaj! Ljubljana, dne 28. januarja 1932. **ZALUJOČI OSTALI**

† Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskrenoljubljeni soproga, oče, brat in stric, gospod

FRANC DELEJA gostilničar in posestnik danes 27. januarja 1932 po kratkem in mučnem trpljenju, v 65. letu starosti, previden s sv. zakramenti za umirajočega, mirno v Gospodu zaspal. Pogreb draga pokojnika se bo vršil v petek 29. januarja ob 10.30 popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Rečici ob Savinji. Blagoga pokojnika priporočamo v prijazen spomin in molitev! Trnovec, dne 27. januarja 1932. **Apolonija Deleja, soproga, Franc, Viktor, Ančka, Tončka, Vera in Angela, otroci, Jožef in Zeika, brat in sestra, in ostalo sorodstvo.**

† V globoki žalosti sporočamo pretužno vest, da je naša nad vse ljubljena soproga, mati, hčerka, sestra, teta in svakinja, gospa

MARA HOJAN soproga knjigovodje 27. t. m. po daljšem mukopolnem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb draga pokojnice bo v petek 29. januarja 1932 ob 4.30 popoldne izpred mrtvašice veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. V Ljubljani, dne 28. januarja 1932. **Tone Hojan, soproga, Marica, hčerka — in ostalo sorodstvo.**

Dr. Joža Lovrenčič:

Anali izumrlega naroda

Roman iz drugega stoletja pr. Kr.

In nova razlaga je šla po mestu in ni ga bilo, ki bi rekel, da ni prava.

»In ptič sangualis, ki ga še nihče ni videl v Romi in ga nihče ne pozna, ali ni podoba Istrov in Karnov, ki kljujejo in drobijo sveti kamen — mejnik naše države?«

»Naravno, naravno!«

»Drugače res ni mogoče razložiti onega pojava v Krustumiju!«

»Da bi sangualis ostal le na meji in ob mejnem kamenu, a kaj, če prileti nad mejo sudans — poteči se milnik sredi ROME? Če je začel tako ključavati, se mu bo zahotelo tudi po drobčevju in po sreč!«

»Sree je pa Roma!«

»Vae, vae nobis!«

In strah pred Iliri je raste in bali so se hujših dni, nego so bili oni, ko so trepetali pred Hanibalom, ki je stal pred vrati mesta.

»Vol je govoril!«

»Kaj vol! Bodite pametni! Barbari so govorili in nas potolkli, da ni ostal ne eden, ki bi prišel in povedal, kako je bilo!«

»Bika in bronasto kravo v Sirakuzah je pa malo težje tolačiti!«

»Kaj težje, nič lažjega ni, saj je ko na dlani jasno, kaj pomeni to znamenje! Bli je pač Manlius, konzul Manlius, ki se je zagnal v neplodno podvzetje!«

Tako so tolačili zla znamenja na Foru, glavnem trgu ROME, tako po vseh ulicah in take razlage so prišle v zbornice in v cirkusih in gledališčih so jih

prelevali in vedeli povedati vedno več in sleherni je verjel še tako gorostasno vest, ne da bi zahteval in čakal dokazov, ne da bi pomislil, kar je že stara ljudska modrost ugotovila o govoricah, ki gredé rastejo. Fama — govorica je rastla iz dneva v dan in budila strah in grozo, ki sta prevzela vse, da so se plašno ozirali proti vratom, odkoder je vodila via Flaminia proti severu, zakaj prepričani so bili, da se zdaj zdaj privale po njej zmagoviti, grozni Iliri, potomci groznega kikapla Polifemom... Da morajo biti silni kakor njihov davni praded, o tem niso dvomili, ugibali so le, ali so ostali tudi potomci enooki in ali jim človeško meso še tako tekne, kakor so tekli njihovemu praočetu nesrečni tovariši zvitiga Odiseja. »Odisej je rešil sebe in polovico svojih pred gorostasom Polifemom, a kdo naj reši nas pred tisoči Polifemov, kdo jih oslepi, da bi nam ne mogli blizu?«

»Kdo, kdo?«

»Med nami ni Odisejev!«

»Vae, vae!«

Pa se je zbral senat v hitriki k seji, kakor je bila navada pri nepričakovanim sovražnem vpadu v državo. Senatorji so sklepali in potem, ko sta po ostrih besedah pristala tudi ljudska tribuna, sklenili, da se morajo takoj izvršiti izredni nabori ne samo v mestu, temveč po vsej Italiji.

Razglasili so:

»Nihče ne sme kakorkoli zadrževati in omejevati rimskega državljanu, da bi mu bilo nemogoče, javiti svoje ime konzulu ali pretorju pri naboru. Tudi ne sme nihče polastiti se imovine uslužbenec in prav tako je ne sme tudi prodati, dokler bi bili lastniki v taboru, niti ne sme zahtevati ta čas v nadomestek njegovih otrok ali vnukov.«

Po tem sklepu in po tej odredbi je vodil pretor Marcus Titinius na Kapitolu nabore, ki naj bi rešili

Romo in državo. Po Kapitolinskem klancu — Clivus capitolinus — je prišlo s Fora na grič toliko nabornikov, da so napolnili prostor pred uradnim poslopjem Tabularijem, ki ni bil majhen, saj se je raztezal med svetišči Jupitra Kapitolinskega, Jupitra Varuha ter boginje Fides in svetiščem Junone Monete. Ni bil najboljši cvet naroda, kar se je bilo zbralo in gnetlo in prerivalo proti Tabulariju, a pretor je bil le zadovoljen. Domovina je bila v nevarnosti in dobrodošel mu je bil vsak, ki se je javil, in še pohvalil je slehernega in njegovo vneto pripravljenost, s katero hoče služiti obli blaginji, branec državo pred sovražnim vpadom.

Tako je nabral pretor Marcus Titinius dve legiji rimskih državljanov in je potem vnovič sklical senat in poročal o svojem uspehu.

Senatu nista zadoščali dve legiji. Premajhna, preneznatna moč se mu je zdela taka vojska za toliko nevarnost, ki preti od severa. Da bi se mogli uspešno postaviti proti sovražniku, je zahteval še od zaveznikov Latinov, naj pripravijo deset tisoč pešcev in petsto konjenikov. Obenem je poslal senat Manlijevemu kolegu konzulu Marku Juniju Brutu v Ligurnijo povelje, naj gre v Galijo, kjer naj od onodnih mest zahteva toliko mož, kolikor jih more vsako dati. V isti seji je senat tudi sklenil, da bi preprečil in onemogočil še kako hujše razočaranje v sami Italiji, v notranjosti države, naj odda Tiberius Claudius z vojniki četrte legije in s petimi tisoči latinskih zaveznikov ter dvestopetdesetimi konjeniki v Ligurnijo in se utabori v Pizah, kjer naj drži do postojanko, dokler bi bil konzul odsoten. Pretor Marcus Titinius pa naj skliče prvo legijo in enako število zavezniških pešcev in konjenikov v Ariminum, kjer mora biti pripravljen, da udari, če bi udrlili Iliri v transpadansko in cispadansko Galijo in bi hoteli čez Apenine...

»Senatorji so naši Odiseji!«